

ПАД АБАРОНАЙ
ДУХУ
АЙКІДО

ЧЫІВАНКА

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

ГАЛОЎНЫЯ
ЛЕКІ
АД «АЙБАЛІТАЎ»

ЧЫІВАНКА

8 ЖНІЎНЯ 2019 г.

ЧАЦВЕР

№ 148 (29015)

ЛІЧБА ДНЯ

\$8 млрд
627,9 млн
(у эквіваленце)

склалі, на папярэдніх звестках, міжнародныя рэзервовыя актывы Беларусі на 1 жніўня, паведамляе ўпраўленне інфармацыі і грамадскіх сувязяў Нацыянальнага банка. За ліпень 2019 года золатавалютныя рэзервы выраслі на \$337,1 млн (4,1 %) пасля росту ў чэрвені на \$200,8 млн (2,5 %). У ліпені ўрадам і Нацыянальным банкам выканана знешніх і ўнутраных абавязацельстваў у замежнай валюце на суму каля \$500 млн.

ГАСПАДЫНЯ ПТУШЫНАЙ ЧАРАДЫ

У калекцыі майстра па вырабе гліняных дзіцячых свістулек Ірыны ВАРОНЫ сабралася вялікая, можна сказаць, унікальная «птушыная чарада»: пёўні, сарокі, зязюлі, ластваўкі, вераб'і, салаўі, жаваранкі, кнігаўкі, перапёлкі, дзятлы, буслы, лебедзі, гусі, качкі, совы і глушцы і, канешне, вароны... Ірына працуе ў Лёзненскім ра-

ённым Доме рамёстваў метадыстам. Яна захоўвае мясцовыя керамічныя традыцыі вёскі Бабінавічы, у якой жыве, у прыватнасці адраджае цацкі-свістулькі. Мара Ірыны Вароны — перадаць сваё майстэрства бабінавіцкім хлопчыкам і дзяўчынкам.
Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

КОРАТКА

- Аграрыі намалацілі больш за 5 мільёнаў тон збожжа.
- 59 жанчын-механізатараў працуюць сёлета ў складзе экіпажаў камбайнераў, летась іх было 47.
- Міжнародны пчалярскі кангрэс пройдзе ў Беларусі ў 2020 годзе.
- Беларусь падпісала Сінгапурскую канвенцыю аб медыцыні.
- У Казахстане стартавалі Вайсковыя міжнародныя гульні — 2019.
- Пакет з патронамі і запаламі ад гранат вылавілі ў Мінску з Цянжскага вадаасховішча.
- Мінінфарм заблакаваў 57 сайтаў за гандаль наркотыкамі.

Наш кашалёк

КРЭДЫТЫ ПАТАННЕЮЦЬ?

З 14 жніўня Нацбанк зніжае стаўку рэфінансавання — з 10 % да 9,5 % гадавых, стаўка па крэдыце овернайт зменшыцца з 11,5 % да 10,75 % гадавых, стаўка па дэпазіце овернайт — з 8,5 % да 8,25 % гадавых.

Адпаведныя рашэнні прынятыя праўленнем Нацыянальнага банка па выніках учарашняга пасяджэння па грашова-кредытнай палітыцы, паведаміў на брыфінгу старшыня праўлення Нацыянальнага банка Павел КАЛАУРА.

Зніжэнне стаўкі рэфінансавання стала магчымае дзякуючы запаволенню інфляцыйных працэсаў у II квартале гэтага года. Плануецца, што да канца года інфляцыя стабілізуецца ў рамках мэтавага арыенціра ў 5 %. Сыходзячы, па словах Паўла Калаура, праінфляцыйныя фактары першага паўгоддзя — кан'юнктурны шок на рынку харчавання, рост заробкаў, затрымлівае яе зніжэнне.

У цэлым, як заявіў старшыня праўлення Нацбанка, інфляцыйныя чаканні зніжаюцца, хоць яны застаюцца вышэйшымі за фактычную інфляцыю, што, у сваю чаргу, затрымлівае яе зніжэнне. Рэгулятар адзначае, што «прынятыя рашэнні ў галіне працэнтнай палітыкі забяспечаць захаванне яе нейтральнага характару ва ўмовах прагназаванага запавольвання інфляцыйных працэсаў і дасягненне пастаўленай мэты па інфляцыі на 2019 год».

Далейшыя рашэнні ў галіне ключавых працэнтных ставак Нацыянальнага банка будуць залежаць ад суадносін паміж інфляцыйнымі і дэфляцыйнымі фактарамі.

Нагадаем, большасць банкаўскіх крэдытаў у нашай краіне прывязаная альбо да стаўкі рэфінансавання, альбо да стаўкі па крэдыце овернайт. Іх зніжэнне азначае, што крэдыты патаннеюць, бо паменшацца працэнтныя выплаты па даўгах.

Разам з тым прадстаўнікі Нацбанка прагназуюць запаволенне тэмпаў росту спажывецкага крэдытавання. У прыватнасці, як заявіў Павел Калаур, бурнае развіццё картка-растэрміновак, на яго думку, ужо сябе вычарпала.

Святлана БУСЬКО.

Кампетэнтна

ЯКІМІ БУДУЦЬ АДКАЗЫ НА ЖЫЛЛЁВЫЯ ПЫТАННІ

У будучым годзе для шматдзетных сем'яў плануецца пабудаваць амаль 14 тысяч кватэр

Да канца 2019-га для такіх сем'яў узвядуць 12 тысяч кватэр. Сёння на чарзе на паляпшэнне жыллёвых умоў стаяць 37 тысяч шматдзетных. Гэтыя лічбы назваў учора Дзмітрый МІКУЛЁНАК, міністр архітэктуры і будаўніцтва Беларусі.

«Цяпер фарміруецца гэта праграма з улікам пошуку фінансавых сродкаў, у тым ліку на будаўніцтва. Аб'екты гэтыя вызначаны. У далейшым у 2021 годзе плануецца выйсці на выкананне даручэння Прэзідэнта па забеспячэнні на працягу аднаго года шматдзетным магчымасці будаўніцтва ў жылых дамах. І да гэтай мэты мы імкнемся», — сказаў Дзмітрый Мікулёнак.

СТАР. 3

ISSN 1990 - 763X

19148

9 771990 763008

Фота: Анастас Кіеўшчык

Мінск і Лондан могуць знайсці новыя кірункі супрацоўніцтва

Прэзідэнт высока ацаніў вынікі дзейнасці пасла Вялікабрытаніі ў Беларусі

Завяршаецца тэрмін службы Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Злучанага Каралеўства Вялікабрытаніі і Паўночнай Ірландыі ў Беларусі Фіёны Гіб. Як адзначыў Аляксандр Лукашэнка падчас сустрэчы з дыпламатам у Палацы Незалежнасці, за тры з паловай гады зроблена тое, чаго не зрабілі дагэтуль усе паслы Каралеўства.

«Я вельмі ўдзячны, бо гэта шмат у чым дзякуючы вам. Толькі дзякуючы вашай актыўнасці, настойлівасці, адкрытасці, шчырасці і справядлівасці можна было зрабіць тое, што было зроблена», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Апошнія гады Вялікабрытанія знаходзіцца на трэцім месцы па экспарте беларускіх тавараў. Летась наш тавараабарот узрос да 3,4 мільярда долараў, экспарт беларускіх паслуг — да 265,2 мільёна долараў. Гэтыя дасягненні Аляксандр Лукашэнка назваў падмуркам любых адносін.

Ён не ўтойвае і складанасці, якія пасол сама добра ведае: беларуска-брытанскі экспарт і тавараабарот шмат у чым залежаць ад паставак нафтапрадуктаў. Праз праблему з забруджанай нафтай, якая здарылася на нафтаправодзе «Дружба», тавараабарот крыху «асеў», а гэта, на думку кіраўніка краіны, павялічыла патрэбу ў дыверсіфікацыі.

На сустрэчы зайшла гаворка і пра знешнепалітычнае становішча. Прэзідэнт лічыць Еўрасаюз апырышчам планетэі разам з ЗША і Кітаем, Індыяй, Расіяй. На думку Аляксандра Лукашэнка, калі хоць адну з гэтых апор вырваць, свет, разумеўце, не абваліцца, але моцна захістаецца. А значыць, на парадак менш стане стабільнасці і ў нашым еўразійскім рэгіёне. Тым

і брытанскім палітыкам, якія падчас дзейнасці Фіёны Гіб наведвалі Мінск, Прэзідэнт Беларусі казаў пра дваісты пачуцці пасля заявы аб выхадзе іх краіны з ЕС.

«Вялікабрытанія — вельмі моцная краіна, яна шмат рабіла для Еўрасаюза, вызначала разам з Германіяй, Францыяй, Італіяй моц Еўрасаюза. Канешне, гэта велізарная страта. Але вялікія магчымасці для нас, таму што Вялікабрытанія валодае каласальным патэнцыялам», — мяркуе кіраўнік Беларусі.

Ён адзначыў, што будзе рады, калі Фіёна Гіб зойме на радзіме значную пасаду ў Міністэрстве замежных спраў. Да таго ж Аляксандр Лукашэнка папрасіў пасла давесці ў вядомстве думку аб патрэбе ў інтэнсіфікацыі нашых адносін. Прычым не адкладваючы, бо «ў бурлівы час пустот не бывае». Выказаў Прэзідэнт і пажаданне, каб Вялікабрытанія знайшла сябе ў Беларусі як частцы Еўразійскага эканамічнага саюза.

У Беларусі дзейнічаюць двухбаковыя праекты з Вялікабрытаніяй у сферах альтэрнатыўнай энергетыкі, дарожнага будаўніцтва, электраўтамабільнага будаўніцтва, сельскай гаспадаркі і харчавання, навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва, банкаўскай справы і фінансаў.

«Зборка электробусы і іншае — гэта дробязі ў параўнанні з тым, што мы можам рабіць у Вялікабрытаніі і што вы можаце зрабіць у Беларусі. З'явілася магчымасць актывізаваць нашы адносіны, вы можаце прымцаць рашэнні больш свабодна. І няма чаго граху таіць: у вас цудоўныя стасункі са Злучанымі Штатамі Амерыкі. Я хацеў бы, каб гэтыя стасункі нейкім чынам былі праецыраваны і на Беларусь», — звярнуў увагу Прэзідэнт.

«У нас шырокі спектр адносін, можна знайсці і новыя кірункі супрацоўніцтва, проста не трэба траціць часу. Думаю, што новы прэм'ер, новы ўрад актывізуе гэтыя стасункі», — спадзяецца Прэзідэнт. Акрамя таго, ён выказаў удзячнасць брытанскаму боку за дапамогу ў рэабілітацыі дзяцей пасля чарнобыльскай аварыі, а таксама за супрацоўніцтва ў спорце і жадаў Фіёне Гіб паспехаў у далейшай рабоце.

Пасол пацвердзіла журналістам, што адносіны паміж Беларуссю і Вялікабрытаніяй развіваюцца ў добрым, пазітыўным кірунку. Год таму было падпісана пагадненне аб развіцці эканамічнага супрацоўніцтва. Фіёна Гіб падкрэсла, што абодва міністэрствы замежных спраў шмат працавалі разам, каб прасоўваць гэтыя стасункі.

«Беларусь — вельмі важная краіна ў цэнтры Еўропы, трэба ацэньваць яе становішча. Як мы абмеркавалі, патэнцыял для двухбаковых адносін у будучыні вельмі добры», — паведаміла дыпламат.

Найбольш перспектыўнымі кірункамі яна лічыць гандаль, умацаванне калітурных сувязяў паміж двума народамі. Акрамя таго, узаемную цікаваць выклікаюць сельская гаспадарка, высокія тэхналогіі, ахова здароўя, стварэнне інфраструктуры для развіцця электранаспарту. На думку Фіёны Гіб, задача дыпламатаў — паказаць магчымасці дзяржавы, а рашэнні прымача ўжо бізнесменам.

«Я вельмі люблю вашу краіну! Жыла ва Украіне, Германіі, Канадзе, Турцыі, Іраку, Емене, Кеніі. Цяпер жыў у Беларусі, і дагэтуль у жыцці гэта самая любімая краіна. Вялікім гонарам было для мяне працаваць тут паслом», — адзначыла дыпламат.

Варвара МАРЗАВА.

ПА БЯЗВІЗЕ

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка падпісаў Указ № 300 «Аб устаўнаўленні бязвізавага парадку ўезду і выезду замежных грамадзян». Згодна з дакументам, дзве бязвізавыя зоны для турысцка-рэкрэацыйных тэрыторый Бреста і Гродна, якія раней існавалі асобна, аб'ядноўваюцца ў адну бязвізавую тэрыторыю «Брэст — Гродна». У яе ўключаюцца яшчэ пяць раёнаў Гродзенскай вобласці: Берастаўскі, Ваўкавыскі, Воранаўскі, Лідскі і Шчучынскі. У гэтым рэгіёне тэрмін бязвізавага знаходжання ў турыстычных мэтах павялічваецца да 15 сутак для грамадзян 73 дзяржаў.

Парламенцкі дзёнік

Падзяка на развітанне

Старшыня Палаты прадстаўнікоў сустрэўся з кіраўніком місіі Еўрапейскага саюза

Андрэя Віктарын узначылавае прадстаўніцтва ЕС у Беларусі з верасня 2015 года. У гэтыя дні яна завяршае сваю місію ў нашай краіне ў сувязі з прызначэннем у Арменію. Дыпламат учора развіталася са старшынёй і дэпутатамі Палаты прадстаўнікоў.

«Вы, напэўна, ведаеце, што вы заўсёды жаданы госьць у парламенце Рэспублікі Беларусі», — вітаў кіраўніка Прадстаўніцтва ЕС Уладзімір Андрэйчанка. — І таму мы сёння скажам вам і нават сумам устрымаваць тое, што вы завяршаеце сваю місію ў Беларусі. Шкадуем, бо за час вашай работы вельмі шмат зроблена для вываду адносін нашай краіны з Еўрапейскім саюзам на новы, больш якасны ўзровень».

Адносіны гэтыя, лічыць спікер ніжняй палаты, нармалізаваліся, і самае галоўнае — развіваюцца памногіх кірунках. Важна, што за час работы Андрэя Віктарын адбылося шмат візітаў у нашу краіну высокапастаўленых асоб, парламентарыяў Еўрапейскага саюза.

«Вы бралі вельмі актыўны ўдзел у грамадскім жыцці Беларусі, — заўважыў старшыня Палаты прадстаўнікоў. — Заўсёды былі на ўсіх дзяржаўных святах, вельмі шчыльна працавалі з рэгіёнамі, дапамагалі ім у выкарыстанні грантаў».

Асобна Уладзімір Андрэйчанка спыніўся на міжпарламенцкіх адносінах. «Вы ведаеце, што нашы адносіны сёння, мякка кажучы, на недастатковым узроўні. Тым не менш наша пазіцыя — іх важна развіваць, знаходзіць пункты судакранання, узаемадзеяння. Няхай нашы крокі наперад будуць невялікія, але іх трэба рабіць больш», — сказаў парламентарый. — Еўрапарламентарый павінен разумець, што так, ёсць сёння адчувальныя пытанні, якія трэба вырашаць, і мы адкрытыя да гэтай размовы, у тым ліку і па пытаннях адменны смяротнага пакарання. Вы ведаеце, што парламент вельмі шчыльна ў гэтым кірунку працуе, нядаўна збіралася рабочая група Савета Еўропы па Беларусі і Азіі, рыхтуецца праводзіць 27 жніўня ў Беларусі сумесні з сакратарыятам Савета Еўропы семінар. Мы ў гэтым кірунку працуем, не трэба нас прыціскаць, падганяць. Думаю, што патрэбны час, і мы выйдзем на пэўнае рашэнне».

Яшчэ адзін важны аспект узаемаадносін з Еўрасаюзам — гандлёва-эканамічны. ЕС з'яўляецца другім па значнасці рынкам для беларускага

экспарту. Летась у краін — членаў гэтага інтэграцыйнага аб'яднання прыцягнута 5,4 мільярда долараў інвестыцый, у тым ліку прыватных — 4,6 мільярда долараў. «Мы задавалі інвестыцыйным супрацоўніцтвам з Еўропай, лічым, што сёння найлепшыя тэхналогіі — еўрапейскія, — сказаў Уладзімір Андрэйчанка. — Уся наша яшчэ-малочная прамысловасць працуе на нямецкі і італьянскі абсталяванні. Мы маем намер развіваць гэта. Вы бычыце, што ў апошнія гады парламент зрабіў шмат намаганняў па абароне замежных інвестараў, у цэлым па развіцці бізнесу ў Беларусі».

За апошні час добра развіталіся і гуманітарныя кантакты, супрацоўніцтва ў сферы спорту. Спікер Палаты прадстаўнікоў нагадаў Андрэя Віктарын яе словы пра тое, што да восені або восенню пагадненне паміж Беларуссю і ЕС аб спрашчэнні візавага рэжыму будзе падпісана і адбудзецца візіт у нашу краіну вярхоўнага прадстаўніка ЕС па знешняй палітыцы і палітыцы бяспекі Фредэрык Магерыні.

Андрэя Віктарын пагадзілася з тым, што за апошнія чатыры гады адносіны паміж ЕС і Беларуссю прыкметна прасунуліся наперад. «Дзякую вам і жонкам беларускаму парламентарыю за адкрытасць. Пытанні, якія мы абмяркоўвалі, былі няпростыя, тым не менш вы заўсёды гатовыя да дыялогу», — сказала яна. — У нас было добрае супрацоўніцтва пры абмеркаванні пытанняў праваў чалавека, свабоды сходаў, тэматычна смяротнага пакарання. Гэтыя тэмы вельмі блізкія для жыхароў Еўрапейскага саюза, і я зноў хачу падкрэсліць вашу гатоўнасць да ўзаемадзеяння».

Прадстаўнік ЕС заявіла: «Мы зацікаўлены ў тым, каб Беларусь была свабоднай, незалежнай, суверэнай краінай з квітнеючай эканоміяй. Краінай, у якой у пазаве правы чалавека, забяспечваюцца прынцып вяршэнства права, дэмакратычныя каштоўнасці. І мы жадаем развіваць супрацоўніцтва ва ўсіх сферах. Еўрапейскі саюз пацвярджае і прызнае канструктыўную пазіцыю, якую Беларусь займае на міжнароднай арэне па пытаннях урэгулявання крызісу ва Украіне. Мы прызнаем ваш унёсак у забеспячэнне міру ў нашым рэгіёне. Мы таксама цвёрда супрацоўнічаем з Беларуссю ў рамках «Усходняга партнёрства» і бачым рост зацікаўленасці Беларусі ў гэтым праекце».

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Тэлефонная размова Зяленскага і Пуціна

Уладзімір Пуцін сваім уплывам павінен спыніць забойства ўкраінскіх салдат ваеннымі самааважашчымі рэспублік Данбаса. Пра гэта, як паведамляе УНІАН, прэзідэнт Расіі Уладзімір Пуцін падчас тэлефоннай размовы заявіў яго ўкраінскаму калега Уладзіміру Зяленскаму.

Учора міністэрства абароны Украіны паведаміла пра гібель у Данбасе ў выніку абстрэлу чацвярых ваеннаслужачых УСВ.

У сераду прэзідэнт Зяленскі сабраў у гэтай сувязі нараду з прадстаўнікамі шэрагу падраздзяленняў Узброеных сіл, начальнікам Генеральнага штаба і сакратаром Савета нацыянальнай бяспекі і абароны. Па яе выніках прэзідэнт даў брыфінг, падчас якога паведаміў, што раніцай патэлефанаваў Пуціну, каб абмеркаваць абстрактнае сітуацыі ў Данбасе.

«Я папрасіў паўплываць на той бок, каб яны перасталі забіваць нашых людзей», — сказаў Уладзімір Зяленскі.

Ноччу народная міліцыя Данецкай народнай рэспублікі распулясудзіла экстранную заяву, у якой абвінаваціла Украіну ў падрыхтоўцы да актыўных баявых дзеянняў.

Кім Чэн Ын асабіста кіраваў выпрабаваннямі новых тактычных кіраваных ракет

КНДР 6 жніўня правяла запускі новых тактычных кіраваных ракет пад асабістым кіраўніцтвам лідара краіны Кім Чэн Ына. Пра гэта паведаміў у сераду агенцтва Yonhap са спасылкай на паўночнакарэйскае агенцтва ЦТАК.

«Старшыня Дзяржсавета КНДР Кім Чэн Ын асабіста кіраваў пускамі новых тактычных кіраваных

ракет», — прыводзіць Yonhap паведамленне ЦТАК.

Па выніках выпрабаванняў Кім Чэн Ын, які за імі назіраў, заявіў, што ракетныя пускі «сталі магчымасцю накіраваць папярэджанне ў сувязі з сумеснымі ваеннымі учыненнямі», якія праводзіцца Паўднёвай Карэяй і ЗША.

Бельгіец выпадкова купіў у бары карціну Рэмбранта за €500

І толькі нядаўна жыхар Льежа высветліў, што карціна, набытая ім 10 гадоў таму ў бары ў незнаёмым за €500, каштуе больш за €30 млн. Пра гэта паведамляе газета The Brussels Times.

«Каля 10 гадоў таму, падчас выпадковай сустрэчы ў бары ў горадзе Герсталь (правінцыя Льеж), мужчына завязаў размову з незнаёмым, які меў фінансавыя цяжкасці. Пасля гэтай размовы бельгіец вырашыў дапамагчы сваіму новаму знаёмым і купіў у яго карціну з выявай Ісуса за €500», — піша выданне.

Пасля мужчына паказаў гэтую карціну сваіму знаёмаму, які з'яўляецца спецыялістам у галіне мастацтваў, і той выказаў здагадку, што работа можа каштаваць значна даражэй, чым за яе заплачана. Карціну аддалі на экспертызу, і яна паказала, што твор каштуе больш за 30 мільёнаў еўра. Як адзначылі спецыялісты, на карціне прысутнічаюць дэталі, характэрныя для работ Рэмбранта ван Рэйна.

Па паведамленнях партала Sudinfo, уладальнік карціны прыняў рашэнне выставіць яе на продаж, а атрыманыя грошы інвеставаць у свой любімы футбольны клуб.

Открытое акционерное общество «Гомельская мебельная фабрика «Прогресс» (Республика Беларусь, 240008, г. Гомель, ул. Лейтинская, 49) сообщает, что внеочередным общим собранием акционеров данного общества, состоявшимся 06.08.2019, принято решение о выплате дивидендов за первое полугодие 2019 года — 0 рублей 64 копейки на одну простую (обыкновенную) акцию. Выплата дивидендов по акциям будет произведена с 06.08.2019 по 31.12.2019. Порядок выплаты дивидендов акционером: - юридическим лицам — путем зачисления на их расчетные счета, - физическим лицам дивиденды выплачиваются через кассу ОАО «Гомельская мебельная фабрика «Прогресс» или высылаются почтовым переводом (в пределах Республики Беларусь). УНП 400078768

Калектыв Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусі смуткуе ў сувязі са смерцю Аляксандра Кірылавіча КАРАБАНАВА, акадэміка, доктара геалага-мінералагічных навук, прафесара, дырэктара ДНУ «Інстытут прыроднага рэсурсаў і навакольнага асяроддзя НАН Беларусі», вызывае глыбокія спачуваныя родным і блізкім.

ЯКІМІ БУДУЦЬ АДКАЗЫ НА ЖЫЛЛЁВЫЯ ПЫТАННІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Па словах міністра, станючая тэндэнцыя па павелічэнні колькасці шматдзетных сем'яў скарацтвала планы ведамства. Таму развіваецца яшчэ адзін кірунак — індывідуальнае будаўніцтва. Мінбудархітэктуры прадставіла прыклады такіх жылых дамоў, магчымых для будаўніцтва ў індустрыяльным выкананні. У гэтай тэме сёння задача ведамства — выйсці на сабекошт квадрата такага жылля, суднасны з цаной, калі б дом будаваў сам жыхар.

За апошнія восем гадоў чарга для тых, хто мае патрэбу ў паліпэсці жылых умоў, паменшылася на 190 тысяч чалавек. Але праблема ўсё яшчэ актуальная — у гэтай чарзе больш за 600 тысяч сем'яў.

Будаўніцтва жылля для тых, хто мае патрэбу, знаходзіцца на кантролі і ў плане цаны, і ў плане аб'ёму. Сярэдні кошт квадратнага метра для гэтай катэгорыі — 880 рублёў пры сярэднім заробку па краіне 1043 рублі. Такія суднасны захавваюцца і да канца года.

Чаргавікі сталіцы будучы накіроўвацца на будаўніцтва жылля ў гарады-спадарожнікі. А фінансаванне развіцця іх інфраструктуры ўскладзена на Мінск. Першымі для пілотнага праекта абраны Смалевічы, пасля акацэнт зробіць на Рудзенск.

«Попыт на такое жыллё ёсць, як паказала практыка па першым жыллым доме ў Смалевічах. Ён перавышае прапанову ў некалькі разоў, таму мы бачым, што гэтая работа дасць свае вынікі», — пракаментаваў Дзмітрый Мікулёнак.

Да 74 % павялічылася загрузка заводаў міністэрства, якія ствараюць індустрыяльныя канструкцыі. Ёсць станючая дынаміка і ў рэнтабельнасці прадпрыемстваў: яна сёлета складала ў сярэднім 5 %.

«Канешне, мы лічым, што гэтая неадстаткова. Парогавай з'яўляецца лічба не менш за 10 %, — падкрэсліў міністр. — У цэлым уклад будаўніцтва ў фарміраванне ВУП краіны вырас да 5,5 % у 2019 годзе. Ён расце паступальна, і залежыць усё, у прынцыпе, ад інвестыцый, якія ўкладваюцца цяпер у будаўніцтва рознага роду».

Мінбудархітэктуры плануе страхавачы адказнасць праектнай арганізацыі за распрацаваную дакументацыю. Ведамства пакуль не можа знайсці агульную мову са страхавымі кампаніямі.

«Самае галоўнае пытанне: што мы страхуем? Ці мы страхуем дзейнасць праектнай арганізацыі, ці дзейнасць канкрэтнага праекціроўшчыка, ці страхуем аб'ект, якія праектуюцца? Усё залежыць ад гэтага, у тым ліку і лічбы страхожкі. Мы прытрымліваемся думкі, што трэба страхавачы дзейнасць у цэлым праектнай арганізацыі. Така страхожка павінна быць нейкі пэўны перыяд, можа два ці тры гады, — адзначыў Дзмітрый Мікулёнак. — Калі арганізацыя будзе прэтэндаваць на атрыманне атэстата на аб'екты другой-першай катэгорыі (гэта тыя, што з'яўляюцца сур'ёзнымі з пункту гледжання будаўніцтва), значыць, яна павінна мець страхожку паліс на выпадак сваіх памылак. Я думаю, што да канца года мы гэту тэму працінем. Яна вельмі сур'ёзная, нара-

каняў да праектных арганізацый вельмі шмат, і справядлівых».

Міністр паведаміў, што амаль гатова да падпісання пастанова, якая рэгулюе парадак прыняцця будаўнічых нормаў і правілаў: «Я думаю, на працягу бягучага і наступнага гадоў мы скончым фарміраванне на 90 % новых будаўнічых нормаў і будаўнічых правілаў, якія ўбярэць у сябе ўсе нарматывы, звязаныя з будаўніцтвам і праектаваннем аб'ектаў, што сёння падзелены ў тым ліку паміж рознымі рэгулятарамі акрамя нас. Гэта Міністэрства аховы здароўя, Міністэрства надзвычайных сітуацый, Міністэрства энергетыкі, транспартнікі і іншыя. Усё гэта будзе выбрана ў адны будаўнічыя нормы, якія сканцэнтруюцца ў адным дакуменце».

Налета плануецца пабудавачы каля 46 тысяч квадратаў жылля, дзе для ацяплення і гарачага водазабеспячэння будзе выкарыстоўвацца электрычная энергія. Адапаведны нарматыўны акт у выглядзе будаўнічых правілаў, які рэгламентуе праектаванне такіх аб'ектаў, ужо рэактуецца.

Будаўніцтва галіна ў рэспубліцы сёння прадстаўлена больш чым 10 тысячамі арганізацый, 60 % з іх — прыватныя. У сферы працуе 151 тысяч чалавек. Сярэдні заробак спецыялістаў — 1148 рублёў, што складае 123 % у параўнанні з мінулымі годамі. Ідзе выраўноўванне заробкаў у суднасных з прадукцыйнасцю працы, якая ўзрасла на 116 %. Агульны экспарт тавараў па галіне за паўгоддзе ацэньваецца ў 240 мільёнаў долараў ЗША.

Марыя ДАДАЛКА.

Аляксандра Герасіменя абвясціла аб завяршэнні кар'еры

Пльўчыха за сваю кар'еру заваявала два сярэбраныя медалі на летніх Гульніх у Лондане на 50 і 100 метраў вольным стылем, а ў Рыа-дэ-Жанейра на дыстанцыі 50 метраў вольным стылем выйграла бронзавы медаль.

Думаю, што яны будуць таксама гатовыя паказаць добрыя секунды на Алімпійскіх гульніх».

Нагадаем, Аляксандра таксама з'яўляецца чэмпіёнкай свету 2011 года на дыстанцыі 100 метраў вольным стылем і ўпадальніцкай залатога медала сусветнага форуму 2012 года ў 25-метровым басейне. У жніўні 2017 года Аляксандра Герасіменя выйшла замуж за пльўча Югена Цуркіна, а ў верасні 2018-га нарадзіла дачку Соф'ю, адначасова, што гэта яе самая важная ўзнагарода ў жыцці.

О УТЭМУ

«Я, як ніхто іншы, хацела паехаць на Алімпійскія гульні ў Токіа. Але сёння я не гатовая ўзяць медаль. І калі быць шчырай з самой сабой, я не бачу сябе на Алімпіядзе. Будзе сумленна сказаць, што я завяршаю спартыўную кар'еру. Але не адыходжу ад спорту наогул. У мяне ёсць свой спартыўны клуб, шмат праектаў. Маё рашэнне ўзаважанае і ўсялядомлена. Паверце, гэта не капрыз, а дакладнае разуменне сітуацыі. У нас у зборнай ёсць надзейная апра, ёсць спартсмены, гатовыя спаборнічаць на міжнародным узроўні.

Алімпійская чэмпіёнка Надзея Скардзіна чакае дзіця. Нагадаем, 34-гадовая беларуская біятлістка ў чэрвені 2018 года аб'явіла аб завяршэнні прафесійнай кар'еры ў біятлоне. Апошні раз яна выступіла ў «Гончы легендаў» ў Раўбічах у лютым 2019 года. Акрамя алімпійскага залата 2018 года ў эстафеце, Надзея заваявала Кубак свету ў індывідуальных гонках, шэсць разоў падымалася на п'едэстал у індывідуальных кубкавых гонках і сем разоў — у кубкавых эстафетах. Акрамя таго, яна была бронзавым прызёрам Гульніх у Сочы.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.

Напярэдадні падзеі

БІТВА КАНТЫНЕНТАЎ

Адраджэнне легендарнага лёгкаатлетчнага матча аббудзецца ў Мінску 9—10 верасня

Матчавая сустрэча Еўропа—ЗША — падзея, якая не мае аналагаў, названыя кантыненты на бегавых дарожках у такім фармаце яшчэ не сустракаліся, калі не лічыць матчавыя сустрэчы камандаў СССР і ЗША, якія ў свой час былі вельмі папулярныя. Апошняя падобная лёгкаатлетчына бітва прайшла якая такі на мінскім стадыёне «Дынама» 46 гадоў таму.

Ініцыятарам правядзення Матча Еўропа — ЗША стаў Прэзідэнт Еўрапейскай лёгкаатлетчнай асацыяцыі Свен Арне Хансен, беларуская федэрацыя лёгкай атлетыкі з радасцю падтрымала гэтую ідэю. У праграме цяперашняга матча ў Мінску — усе віды лёгкай атлетыкі, акрамя доўгіх дыстанцый (больш за тры тысячы метраў) і эстафеты 4x400 метраў. У кожным відзе праграмы выступляць па восем атлетаў (чацвяры прадстаўнікі ад Еўропы і чацвяры — ад ЗША). Канчатковы склад зборных кантыненты назовуць 1 верасня. У Беларусь прыедуць топавыя спартсмены сусветных рэйтынгаў — гэта 30 наймацнейшыя атлеты свету. Планаўца, што ў камандзе Еўропы выступіць дзесяць беларускіх спартсменаў.

«Увагу да матча з боку дзяржаўнага кіраўніцтва, асабіста кіраўніка дзяржавы, не магчыма пераацэніць», — адзначыў намеснік міністра спорту і турызму Беларусі Аляксандр БАРАУЛЯ. — Павінен паведаміць, што асабіста намеснікам прэм'ер-міністра Ігарам Петрышанкам быў створаны арганізацыйны камітэт, які планавана вядзе работу па падрыхтоўцы да гэтай грандыёзнай падзеі. Таму можна зразумець, наколькі дадзены матч значны для Беларусі і наколькі сур'ёзна падыходзіць дзяржава да пытанняў яго арганізацыі. Сам матч — безумоўна і без перабольшвання гістарычны момант, бо ў гісторыі суверэннай Беларусі падобных спаборніцтваў яшчэ не пра-

водзілася. Наймацнейшыя атлеты з Еўропы і ЗША яшчэ не сустракаліся на беларускай зямлі, і я думаю, што гледачы, аматары лёгкай атлетыкі не пашкадуюць, калі прыйдуць на стадыён».

Спартыўную падзею будучы асвятляць найбуйнейшыя СМІ з усяго свету, напрыклад, правы на трансляцыю форуму ўжо купіла кампанія ВВС. Што да гледачоў, дык білетная праграма была запущана яшчэ ў маі, запаветныя білеты працягваюць прадавацца і цяпер, іх мінімальнае цана — 12 рублёў, найвышэйшая — 25 рублёў.

Ужо вядома, што з сусветных зорак у матчы выступіць чэмпіён Гульніх у бегу на 200 метраў Раміль Гуліеў, неаднаразова чэмпіёнка свету і Еўропы ў скачках у вышыню Марыя Ласіцкене і алімпійская чэмпіёнка ў скачках з шастом Кацярына Стэфанідзі. «Узровень матча будзе вельмі высокім, і толькі то-атлеты возьмуць у ім удзел. Радуе, што ў Беларусь ёсць гарантаваная квота ў колькасці дзесяці месцаў у камандзе Еўропы, але мы не выключаем магчымасці і прамога праходжання ў каманду», — адзначыў старшыня Беларускай федэрацыі лёгкай атлетыкі Вадзім ДЗЕВЯТЮСКІ.

Пераможцы турніру атрымаюць па сем тысяч еўра прызавых, удзельнікі, якія занялі другія месцы, — па пяць тысяч, трэція — па чатыры тысячы. Па словах Вадзіма Дзевятюскага, ад узорна арганізаванай матча будзе зраджана лёс беларускай залуі на правядзенне чэмпіянату Еўропы па лёгкай атлетыцы ў 2024 годзе. Гаспадар кантынентальнага турніру будзе абраны ў 2020 годзе. Акрамя Мінска, на яго прэтэндуе польскі рэгіён Сілезія. Раней з барацьбы выбылі Гётэбарг (Швецыя) і Тамперэ (Фінляндыя).

Планаўца, што лёгкаатлетчыны матч Еўропа — ЗША стане традыцыйным і будзе праводзіцца раз на два гады (у 2021 годзе — у ЗША, у 2023-м — у Еўропе і г. д.). Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.

Праблема

55 ЧАЛАВЕК ЗАГІНУЛА СЁЛЕТА АД РУК СВАІХ БЛІЗКІХ

З 29 ліпеня да 3 жніўня Міністэрства ўнутраных спраў праводзіла ў Беларусі акцыю «Пошук». Звязана гэта было з тым, што ў нашай краіне прыкметна вырасла колькасць цяжкіх і асабліва цяжкіх злачынстваў, якія адбываюцца ў сям'і. Толькі за першыя сем месяцаў хатнія агрэсары забілі 55 чалавек, якія жылі разам з імі і вялі агульную гаспадарку. Такую лічбу агучыў на брыфінгу намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення аховы правапарадку, начальнік ўпраўлення прафілактыкі МУС Алег КАРАЗЕЙ.

Гэтая лічба перавышае паказчыкі, зарэгістраваныя летась. Тады па стане на 1 жніўня ад рук сваіх блізкіх загінула 48 чалавек. 80 % віноўнікаў такіх злачынстваў — мужчыны. Пры гэтым п'яць з кожных шасці цяжкіх і асабліва цяжкіх злачынстваў былі ўчынены ў стане алкагольнага апаўнення.

— Калі разглядаць усю статыстыку пацярпелых у сям'і, то мужчын і жанчын прыблізна парову, — працягвае Алег Каразей. — Але што да збойстваў і нанясення цяжкіх цялесных пашкоджанняў, то тут на долю слабага полу прыпадае ўжо каля трэці такіх злачынстваў. Чаму так выходзіць? Шмат канфліктаў у сям'і ідзе па нарастаючай. Папрокі змяняюцца пабаямі, у нейкі момант напружанне дасягае крытычнай адзнакі. Паколькі фізічна жанчына слабейшая, то яна бярэ нож і робіць фатальныя змахы.

І часцяком алкаголь «дапамагае» ў гэтай справе. Летась Інстытут сацыялогіі Нацыянальнай акадэміі навук правёў цікавае апытанне сярод жанчын, якія пацярпелі ад гвалту ў сям'і. Яны казалі, што алкаголь — галоўная, але не выключная прычына гвалту. Сярод астатніх — рэўнасць, жаданне паказаць, хто гаспадар, матэрыяльныя праблемы... А гэта ўсё сведчыць пра тое, што ў сям'і ненармальна выбудаваны адносіны. Таму, на думку праваахоўнікаў, ранні зварот па дапамогу можа захавачы сям'ю на стадыі, пакуль канфлікт не дайшоў да рэкарывідацтва.

— За год мы атрымліваем да 100 тысяч выклікаў ад ахвяр скандалаў, — заўважыў Алег Каразей. — Мы абавязкова выедзем, прымем усе неабходныя захады. Але гэта ўжо вынік. А змагацца трэба з прычынай. Так, на прафілактычным ўліку ў краіне стаіць амаль восем тысяч хатніх скандалістаў. Але гэта гаворка ідзе пра тых, каго пакаралі рублём паў-

торна. Агулам жа за год у гэтай сферы рэгіструецца прыблізна 50 тысяч адміністрацыйных правапарашэнняў. Чаму ўзнікае амаль дзюхразовае розніца ў параўнанні з колькасцю выклікаў? Па-першае, адміністрацыйная адказнасць узнікае па патрабаванні пацярпелых. Бывае, што жанчына кажа: «Вы дасце штраф, а плаціць нам яго з нашага сямейнага бюджэту». У шэрагу выпадкаў мы выкарыстоўваем дапамогу пракурора, калі кажам пра сітуацыю, калі жанчына знаходзіцца ў залежным стане і не можа самастойна абараніць свае правы. Тады мы пачынаем адміністрацыйныя або крымінальныя працэсы.

Пры гэтым на вёсцы адносна колькасць выпадкаў хатняга гвалту ў пераліку на 10 тысяч чалавек амаль у два разы вышэйшая, чым у гарадской забудове. Адрэтак на гэта накладвае лад жыцця. Шмат хто з агрэсараў нідзе не працуе або мае прафесію, звязаную з нізкай кваліфікацыяй, але вельмі ахвотны да спіртога. Слова за слова — і далей панеслася па накатанай...

Разам з тым існуе прававая калізія, якая вымушае МУС шукаць дадатковыя механізмы процідзеяння гвалту ў сям'і. — Скажам, муж і жонка развяліся. Але не раз'ехаліся і жывуць паасобку кожны ў сваім пакоі. Калі паміж імі абудзецца канфлікт, то лічыць хатняга гвалту не вырастаць, таму што перад намі не сям'я. Але варта было б пашырыць закон аб супрацьдзеянні хатняму гвалту і на такія выпадкі, — лічыць Алег Каразей. — Тым больш што ёсць рэальныя прыклады. Некалкі гадоў таму ў Гомельскай вобласці жанчына звярнулася да нас увесну з нагоды агрэсіі з боку былога мужа. Яго мы прыцягнулі да адказнасці. У верасні жанчына пачула ў свой адвясні пагрозу збойствам. З аднаго боку, злачынства сур'ёзнае. Але з пункту гледжання заканадаўства максімальная санкцыя ў такім выпадку — да двух гадоў пазбавлення волі. А гэта значыла, што следчы не мае права прымяніць меру стрымання ў выглядзе змяшчэння пад варту. І вось адбываюцца чарговыя скандалы, падчас якога жанчына была выкінута з акіна...

Магчыма, прававыя нормы і не змаглі б прадухіліць трагедыю. Разам з тым, як значны Алег Каразей, наяўнасць механізмаў, якія дазваляюць уплываць на падобныя сітуацыі, важная для аказання свечасовай дапамогі.

Валяр'ян ШКЛЕННІК.

3 4 жніўня ўступіла ў сілу **пастанова Міністэрства працы і сацыяльнай абароны ад 8 ліпеня 2019 г. № 35 «Аб парадку звяртання па пенсію і арганізацыі работы і выдзялення справаводства па прызначэнні і выплаце пенсій».**

Як паведамляюць у ведамстве, гэтай пастановай зацверджана інструкцыя аб парадку звяртання па пенсію і арганізацыі работы і выдзялення адпаведнага справаводства. Па сваёй сутнасці гэты дакумент дэталёва рэгламентуе парадок арганізацыі работы па пенсійным забеспячэнні.

Так, што датычыцца звяртання па пенсію, то агульны падыход — падаць заяву і дакументаў, неабходных для прызначэння пенсіі ва ўпраўленне па сацыяльнай абароне па месцы жыхарства грамадзяніна: грамадзянам, якія працуюць, — праз работадаўцу, непрацуючым грамадзянам — непасрэдна імі самімі.

У дачыненні да асобных катэгорый грамадзян (непаўналетніх, недзяздольных), якія не могуць непасрэдна сама звярнуцца па пенсію, заява і дакументы падаюцца іх упаўнаважаным прадстаўніком ва ўпраўленне па сацыяльнай абароне па месцы жыхарства (месцы знаходжання).

Зворт па прызначэнне пенсіі можа ажыццяўляцца ў любы час пасля ўзнікнення права на пенсію без абмежавання тэрмінамі.

Каб грамадзянін мог своечасова рэалізаваць сваё права на пенсію, неабходна забяспечыць, з'явілася праві-

ла: пры супадзенні тэрміну звяртання за пенсіяй, абумоўленага дасягненнем пенсійнага ўзросту і ўзнікненнем права на пенсію з выхаднымі днямі або дзяржаўнымі святамі і святочнымі днямі, абвешчанымі непрацоўнымі, заява аб прызначэнні пенсіі можа быць прынята напярэдадні гэтых дзён. Пры гэтым умова дасягнення пэўнага ўзросту лічыцца выкананай у дзень, адпаведны даце нараджэння.

Акрамя таго, як паведамілі ў Мінпрацы і сацабароны, актуалізавана (фармалізавана) форма заявы аб прызначэнні пенсіі. У ёй павінны быць адлюстраваны звесткі пра асобу, якая звярнулася па пенсію асабіста альбо пра яе прадстаўніка, паказаны абраны спосаб атрымання пенсіі, указаны звесткі, якія могуць паўплываць на пенсійнае забеспячэнне (аб рабоце, атрыманы пенсіі, праходжанні службы, дзеяч і да т. п.), падрабязны пералік акалічнасцяў, пра надыход якіх заяўнік абавязаны праінфармаваць орган, што ажыццяўляе пенсійнае забеспячэнне.

Пералік дакументаў, неабходных для прызначэння пенсіі, спрасаваны, каб не было паўтараў (дублявання) адных і тых самых дакументаў у дачыненні да розных відаў пенсій.

Святлана БУСЬКО.

Сярэдні памер прызначаных месячных пенсій у жніўні гэтага года склаў 432,27 рубля, сярэдні памер прызначаных пенсій па ўзросце — 446,84 рубля.

ГАСЦЕЙ ЧАКАЮЦЬ І З РАСІ І З ВЯЛІКАБРЫТАНІ

На Гродзеншчыне, у Жыровічах, пройдзе круглы стол «Мастацкая літаратура як шлях адзін да аднаго» — сярод ключавых мерапрыемстваў Дня беларускага пісьменства, які сёлета ладзіцца ў Слоніме і яго ваколіцах. Нагадаем, што круглы стол — даўняя традыцыя, якая запачаткавана ў 2007 годзе. Арганізатарамі праекта штогод выступаюць Міністэрства інфармацыі, Выдавецкі дом «Звязда», выдавецтва «Мастацкая літаратура» і Саюз пісьмennisкаў Беларусі.

Ужо вядома, што ўдзел у сёлетняй сустрэчы пазтаў, празаікаў, публіцыстаў, літаратуразнаўцаў, крытыкаў, перакладчыкаў прымуч літаратуры з Азербайджана, Вялікабрытаніі, Грузіі, Індыі, Казахстана, Кітая, Літвы, Малдовы, Польшчы, Расіі, Сербіі, Узбекістана, Украіны. Шмат хто з гасцей не ўпершыню прыязджае ў Беларусь. Публіцыст, літаратуразнавец, краязнавец, перакладчык Глеб Кудрашоў з Палтавы (Украіна) шмат асабіста робіць для ўмацавання беларуска-украінскіх літаратурных, культурных, увогуле гуманітарных сувязяў. Не меней актыўнай у сваёй ўвазе да беларускай літаратуры з'яўляецца празаік, перакладчык з Узбекістана Рысалат Хайдарова. Дзякуючы яе намаганням у далёкай ад Беларусі цэнтральнаазіяцкай краіне з'яўляюцца ўсё новыя і новыя публікацыі твораў беларускіх пісьмennisкаў у перакладзе на ўзбекскую мову. Сталым удзельнікам круглых сталоў у рамках Дня беларускага пісьменства з'яўляюцца дзіцячы пісьмennisкі з Літвы Яронімас Лаўцюс. Часопіс «Зоркачка», які ён рэдагуе ў Вільнюсе, не аднойчы аддаваў свае старонкі беларускай дзіцячай літаратуры. І сам Яронімас Лаўцюс — добра знаёмы беларускаму чытачу аўтар. Многія яго кнігі пачылі свет у Мінску на беларускай і рускай мовах.

Па традыцыі прыязджае вялікая дэлегацыя з Казахстана — на чале з загадчыкам аддзела аналітыкі і знешніх літаратурных сувязяў Інстытута літаратуры і мастацтва імя М. А. Аўзава Міністэрства навук і адукацыі кандыдатам філалагічных навук Святланы Аханьвай. У Беларусі і Казахстана ў апошнія гады з'явілася шмат пунктаў судакранання ў частцы арганізацыі беларуска-казахскіх літаратурных сувязяў. Выходзяць у Алмаце і Нур-Султане, іншых гарадах Казахстана творы беларускіх пісьмennisкаў у перакладзе на казахскую мову. Адна са школ горада Мінска носіць імя Мухтара Аўзава — класіка казахскай літаратуры. За апошнія дзесяці-пятнаціцца гадоў многія казахскія пісьмennisкі бабывалі ў Мінску, у розных гарадах Беларусі. Гэта і Мурат Аўзаў, сын легендарнага літаратара, культуролага, публіцыста, і Алжас Сулейманаў, і Кайрат Бакбергенаў, і Любоў Шашкова, і Валерыі Міхайлаў, і Нурдаўлет Акшы, і шмат хто яшчэ. Што адметна, сустрэчы, дыялогі, дыскусіі, якія адбываюцца на пляцоўцы круглага стала «Мастацкая літаратура як шлях адзін да аднаго», становяцца своеасаблівай дарогай для наладжвання сувязяў казахстанскіх і беларускіх літаратуразнаўцаў. Пра гэта сведчаць дзясяткі навуковых, навукова-публіцыстычных публікацый у перыядыцы Казахстана і Беларусі. І сёлета казахскія госці прывядуць у Мінску шэраг мерапрыемстваў і па-за рамкамі круглага стала. А гэта — і прэзентацыі, і сустрэчы з літаратурнай моладдзю, іншыя імпрэзы, перамовы. Усё спланавана на дзеля таго, каб нашы старонкі, нашы краіны былі бліжэйшыя адна да адной, пашыралі свае адносіны ва ўсіх сферах жыццядзейнасці.

Сяргей ШЫЧКО.

ВЫШЭЙШАЯ ШКОЛА: ПЕРСПЕКТЫВЫ І ПЛАНЫ

Колькасць іншагародніх студэнтаў сталічных ВНУ, забяспечаных месцамі ў інтэрнатах, працягвае павялічвацца, чаму спрыяе яе скарачэнне студэнцкага кантынгенту за апошнія гады, так і ўвод у эксплуатацыю новых інтэрнатаў.

Так, у верасні ў Студэнцкай вёсцы прыме сваіх першых жыхароў яшчэ адзін інтэрнат, розніца на 1800 месцаў (ён самы буйны). І хоць курьеру яго БДЭУ, жыць там будзе студэнты з розных устаноў адукацыі, у тым ліку і з Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта, у якіх раней не было сваёй жылплошчы ў вёсцы.

— На 1 верасня ў Мінску будучы забяспечаны інтэрнатамі як мінімум 70 працэнтаў ад агульнай колькасці тых, хто мае ў гэтым патрэбу, — паведаміў на сустрэчы з журналістамі начальнік Галоўнага ўпраўлення прафесійнай адукацыі Міністэрства адукацыі Сяргей КАСПЯРОВІЧ. — А ў найбліжэйшых планах — дасяць гэтую лічбу ў цэлым да 90 працэнтаў. Ужо сёння шэраг ВНУ забяспечваюць сваіх студэнтаў месцамі ў інтэрнатах на 100 працэнтаў, напрыклад БДАТУ, Акадэмія кіравання, Акадэмія сувязі, Акадэмія авіяцыі, Ваенная акадэмія... Бліжэй да поўнага вырашэння праблемы БДПУ, БДУ, МДЛУ. Што датычыцца рэгіёнаў, то цяпер завяршаецца будаўніцтва інтэрната для навучэнцаў Гродзенскага медуніверсітэта.

Што будзе з гуманітарным блокам?

Па словах Сяргея Каспяровіча, у новым навучальным годзе будзе істотна абноўлены змест вышэйшай адукацыі. Толькі за апошнія гады да 90 працэнтаў былі прынятыя 84 новыя адукацыйныя стандарты па розных спецыяльнасцях для першай ступені вышэйшай школы, распрацаваны новыя падручнікі, перагледжаны падыходы да функцыянавання магістратуры: яна будзе працаваць у новым фармаце, па новым месцы і арыентавацца на задавальненне патрэб у кадрах навуковай і інавацыйнай сфер. Таксама ў магістратуры будучы рыхтавацца педагогічныя кадры для сістэмы адукацыі. Па інфармацыі Міністэрства адукацыі, штогод адбываецца абнаўленне кадравага складу ў вышэйшай школе прыблізна на 5—10 працэнтаў.

Увогуле змест адукацыі выходзіць на першы план пры падрыхтоўцы маладых спецыялістаў, якія павінны адпавядаць патрэбам рынку працы. Датычыцца гэта цалкам розных спецыяльнасцяў: тэхнічных, педагогічных, гуманітарных... Але прыняццем новых адукацыйных стандартаў адбываецца зместу адукацыі не абмяжоўваецца (яны могуць абнаўляцца раз у некалькі гадоў, а патрэбы работадаўцаў змяняюцца хутчэй). У адукацыйных стандартах прапісаны толькі дзяржаўны кампанент. ВНУ ў рамках акадэмічнай свабо-

ды могуць і самі абнаўляць шэраг дысцыплін. Гэтыя пытанні яны вырашаюць ва ўзаемадзейні з заказчыкамі кадраў. Цяпер на варыяцыйны кампанент адводзіцца 20 % у вучэбных планах першай ступені. У новым Кодексе аб адукацыі плануюцца павялічыць яго да 50 %. А ў магістарскіх адукацыйных праграмах на ўзроўні стандарту будзе фіксавацца і увогуле толькі 30 працэнтаў іх нападнення, а 70 % — аддавацца ВНУ.

Сяргей Каспяровіч паведаміў, што цяпер абмярковаецца новая канцэпцыя блока сацыяльна-гуманітарных дысцыплін. Нягледзячы на скарачэнне тэрмінаў падрыхтоўкі спецыялістаў на першай ступені, гэты блок не скараціць, але яго структуру плануецца мадэрнізаваць: перайсці ад модульнага да больш простага прадметна-дысцыплінарнага блока з вялікай варыяцыйнай часткай і ўзяць веды, якія будучы атрымліваць студэнты ў рамках сацыяльна-гуманітарных дысцыплін, з прафесійнай траекторыі будучага спецыяліста.

У новым навучальным годзе працягнуцца рэалізацыя канцэпцыі «Універсітэт 3.0». Раней у праекце ўдзельнічалі сем ВНУ, цяпер да іх далучыцца яшчэ і Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт. Мэта праекта — сфарміраваць у студэнцкай моладзі прадпрымальніцкія кампетэнцыі, стварыць у ВНУ бізнес-асяроддзе, у якім будучы нараджацца і ўвасабляцца ў жыц-

цё цікавыя тэхнічныя, тэхналагічныя і навуковыя ідэі.

Акцэнт — на псіхалагічную бяспеку

Адзін з удзельнікаў праекта «Універсітэт 3.0» — Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі.

— У змест больш чым 20 дысцыплін мы ўнеслі 20 ідэй — улічылі пытанні па бізнес-планаванні, інжынерна-эканамічнай падрыхтоўцы, кіраванні інтэлектуальнай уласнасцю, камерцыялізацыі вынікаў навуковых даследаванняў, фарміраванні аналітычных кампетэнцый, — патлумачыў рэктар БДПУР Вадзім БОГУШ. — Акрамя таго, мы фактычна перазапускаяем работу нашага студэнцкага бізнес-інкубатару, дзе маладыя людзі змогуць не толькі абмеркаваць свае ідэі, стварыць бізнес-план, але і паўдзельнічаць у рэспубліканскіх і ўніверсітэцкім конкурсах на атрыманне грантавай падтрымкі. Такая пляцоўка дазваляе прадпрымальнікам-пачаткоўцам ацаніць, наколькі іх ідэя можа быць камерцыялізавана і рэалізавана на практыцы.

Абнавілі навучальныя планы па ўсіх спецыяльнасцях на 2019/2020 год і ў Беларускам дзяржаўным педагогічным ўніверсітэце імя М. Танка. — Мы ўнеслі дапаўненні, звязаныя з узмацненнем псіхалага-педагагічнай падрыхтаванасці нашых выпускнікоў. Напрыклад, з'явіўся факультатыўны курс, пры-

Фота: Ганна ЗІМКАВІЧ.

свечаны псіхалагічнай бяспецы ў школе. Ён актуальны для ўсіх спецыяльнасцяў, — падкрэсліў прарэктар па вучэбнай рабоце БДПУР Аляксандр МАКАУЧЫК.

Новыя цэннікі

Адказваючы на пытанні журналістаў наконт даволі адчувальнага павышэння кошту выдаткаў на навучанне за апошнія гады, Сяргей Каспяровіч патлумачыў: «Кошт фарміруецца зыходзячы з аб'ектыўных фактараў, а менавіта з эканамічна абгрунтаваных выдаткаў на падрыхтоўку спецыяліста. Вучэбныя планы на розных спецыяльнасцях маюць розную працаёмнасць і засваенні праграмы: дзесьці аўдыторная нагрузка большая, а дзесьці — меншая. Большая частка грошай ідзе

на аплату работы выкладчыкаў. Таксама сродкі ідуць на аплату камунальных паслуг універсітэта, абнаўленне матэрыяльна-тэхнічнай базы і іншыя выдаткі. У структуры выдаткаў аплата работы выкладчыкаў дасягае 80 працэнтаў. Калі параўнаць індэкс цен кошту на адукацыйныя паслугі, то яны нават адстаюць ад індэкса росту цен на іншыя паслугі».

Сяргей Каспяровіч запэўніў, што рэктары ВНУ прымаюць вельмі ўважаныя рашэнні аб павышэнні платы за навучанне, якія ўзгаднююцца з Міністэрствам адукацыі. «Мы разумеем, што студэнтам складана сьець забяспечваць, — падкрэсліў ён. — Але прыорэт адбываецца па аб'ектыўных прычынах, і ён мінімальны».

Надзяя НИКАЛАЕВА.

О ДАРЭЧЫ

Каму дадуць адтэрміноўку?

Прыёмная навіна прыйшла для тых, хто сёлета паступаў ва ўстановы адукацыі. Прэс-служба Міністэрства абароны паведамляе, што прызыўнікі, залічаныя на вучобу да 10 жніўня, могуць скарыстацца сваім правам на адтэрміноўку ад прызыву на тэрміновае ваенную службу і службу ў рэзерве. Пастава — працяг адукацыі. Гэта значыць, што для іх у гэтым выпадку дзейнічаюць ранейшыя нормы Закона «Аб ваенскім абавязку і ваенскай службе».

Такое рашэнне прынята зацкаўленымі дзяржаўнымі органамі з максімальным улікам інтарэсаў грамадзян. Усё, што трэба будзе зрабіць юнакам-студэнтам, — падаць неабходныя дакументы ў прызыўную камісію.

Валер'ян ШКЛЕННИК.

ІМЁНЫ

Вольга МАСТАЎНІКОВА:

«Мяне абараняе дух айкідо»

Фота Ганна Зайцава.

Яна — выкладчык айкідо з дваццацігадовым стажам. Яшчэ падчас вучобы ў педагагічным універсітэце імя Максіма Танка па спецыяльнасці «Фізіка. Матэматыка» актыўна займалася спортам, па заканчэнні ВНУ мела званне майстра спорту па гэтым відзе баявога ўсходняга адзінборства. Цяпер Вольга навучае яму студэнтаў у спарткомплексе БДУІР. Яна адзіная ў Беларусі жанчына, што мае пяты дан (японскі разрад у баявых мастацтвах), з'яўляецца афіцыйным прадстаўніком школы Стывена Сігала ў Беларусі, майстрам спорту міжнароднага класа па айкідо. Для «Чырвонкі. Чырвонай змены» трэнер расказала, ці можна за кароткі прамежак часу зрабіць з вучня прафесіянала, якую ролю адыгрывае духоўны аспект у адзінборстве і як не пераносіць баявы настрой са спартыўнай залы ў паўсядзённасць.

— Звязаць сваё жыццё з айкідо — мэтанакіраванае рашэнне або выпадковы збег акалічнасцяў?

— Падчас вучобы ў родным Бабурыску мяне захапілі фільмы з удзелам вядомых акцёраў Стывена Сігала і Джэкі Чана. Тады, у 15 гадоў, я і захацела займацца баявымі адзінборствамі, напрыклад, каратэ, але такога кірунку не знай-

шлося. Так я выбрала айкідо. Дзякуючы маёй упартасці трэнер узяў да сябе ў каманду, хоць па ўзросце я не падыходзіла. З тых часоў гэтае адзінборства — частка майго жыцця.

— Калі вы сталі трэнерам?

— У 1999 годзе пры падтрымцы загадчыка кафедры фізічнага выхавання і спорту БДУІР Мікалая Пятрова айкідо ўвялі ў праграму навучання студэнтаў ВНУ, гэта было нешта новае нават для сталіцы. Разам з ім мы распрацавалі праграму, па якой такім кірункам баявога мастацтва маглі займацца студэнты з першага па чацвёрты курс. З таго ж года я пачала выкладаць айкідо ў БДУІР, і працягваю гэта рабіць дагэтуль.

— Вы займаецеся толькі са студэнтамі?

— З імі лёгка працаваць, бо яны разумеюць, якія задачы перад імі стаюць і чаго ад іх чакаю. Штогод да мяне прыходзіць больш за сотню студэнтаў, сёлета — каля двухсот. Трэнеруючы праходзяць два разы на тыдзень, але прыемна, калі некаторыя наведваюць іх часцей. Дарэчы, я не адразу магу заўважыць перспектыўнага вучня, для гэтага трэба пачакаць некалькі месяцаў. Дзякуючы ўпартасці любіць можа дасягнуць добрых вынікаў у гэтым кірунку баявога мастацтва. Напрыклад, чацвёртакурсніца Дар'я Максімава,

студэнтка інжынерна-эканамічнага факультэта БДУІР, і магістрант Захар Паштальёнаў прыйшлі ў айкідо не для перамог, але ўжо цяпер маюць чорныя паясы і не збіраюцца спыняцца на дасягнутым.

Сваіх сьёноў аднойчы я таксама прывяла на заняткі, спрабавала прывіць ім любоў да гэтага віду баявога мастацтва, але не выйшла — старэйшы пайшоў у дзюдо, а малодшаму прыйшлося даспадобы плаванне.

— Які ўзрост можна лічыць найбольш прыдатным для пачатку заняткаў?

— Пэўнага, з якога рэкамендуецца ісці ў айкідо, няма. Але я б зварнула ўвагу на тое, што дзеці чатырох-васьмі гадоў яшчэ шмат чаго не разумеюць. Яны могуць зрабіць балюча адно аднаму ў адплату і атрымаць траўмы або спалохацца, калі стане балюча. Акрамя таго, маленькія вучні не усведамляюць духоўны аспект элементаў, а гэта вельмі важна. Таму я б раіла бацькам аддаваць дзіця на трэнеруючы з дзесяці гадоў.

(Заканчэнне на 8-й стар. «ЧЗ».)

Паралелі

ЦІ МОЖА ЦТ СТАЦЬ «ГРАДУСНІКАМ» ДЛЯ ШКОЛЫ?

У які бок павінна рушыцца незалежная ацэнка ведаў?

А ці чулі вы, што на Адзіным дзяржаўным экзамене (АДЭ) ў Расіі збіраюцца дазволіць школьнікам шукаць інфармацыю ў інтэрнэце? Праўда, размова ідзе толькі пра гуманітарныя прадметы. Адзіны дзяржаўны экзамен таксама плануецца перавесці ў электронную форму, што дазволіць персаніфікаваць заданні для вучняў і зробіць магчымай аўтаматычную генерацыю індывідуальных варыянтаў кантрольных матэрыялаў для кожнага ўдзельніка іспыту... Пры пераходзе на камп'ютарную форму абітурыенты змогуць звяртацца да розных мультымедыяных крыніц і даведачных матэрыялаў, напрыклад, працаваць з геаінфармацыйнымі сістэмамі ў геаграфіі.

Лічбавізацыя зробіць магчымым увядзенне відэафрагментаў у экзамен па прыродазнаўча-навуковых дысцыплінах, дазволіць ствараць заданні, дзе трэба будзе распазнаць фізічныя, хімічныя або біялагічныя працэсы ў рэальным жыцці. Акрамя таго, у Адзіным дзяржаўным экзамене можа з'явіцца эксперыментальная частка, будуць паступова з'яўляцца заданні, у якіх трэба правесці эксперымент пры дапамозе прапанаванай інтэрактыўнай мадэлі, заданні з камп'ютарным эксперыmentам. Разглядаецца таксама магчымасць унясення ў кантрольна-вымяральны матэрыялы АДЭ заданняў на крэатыўнасць.

ЦТ у нашай краіне выкарыстоўваецца выключна для адбору прэтэндэнтаў на студэнцкі білет.

Фота Ганна Зайцава.

(Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

Пазнаёміцца з прафесіяй

З ЛЮБОЎЮ ДА ГАДАВАНЦАЎ, ці Галоўныя лекі ад «Айбалітаў»

...Заходжу ў адну са сталічных ветклінік і адразу адчуваю ўтульнасць і спакой. На гадзінніку 10 раніцы, урачы рыхтуюцца да пачатку рабочага дня. Пераапрацоўваюцца ў службовае адзенне, расстаўляюць патрэбныя колбачкі па сваіх месцах, праветрываюць памышканне. Я тым часам падыходжу да Паўла ЗАЙЦАВА — ветэрынарнага ўрача-хірурга. Ён пагадзіўся на інтэрв'ю, каб расказаць пра асаблівасці сваёй работы.

— Ветэрынарным урачом працую пяць гадоў. Адвучыўся ў Віцебскай дзяржаўнай акадэміі ветэрынарнай медыцыны, пасля на год забралі ў армію. Па заканчэнні службы ўладкаваўся ў сталічную ветклініку, працаваў асістэнтам тэрапеўта, хірурга, затым у стацыянары і рэанімацыі — лячыў жывёл з цяжкімі захворваннямі. Цяпер акрамя хірургіі праводжу і тэрапеўтычныя прыёмы, аказаваў дапамогу на пачатковым этапе хваробы. Як бачыце, хірургія — не адзіная вобласць маёй прафесійнай дзейнасці, мне падабаецца вучыцца, удаканальваць свае веды і прымяняць іх на практыцы.

— Чаму паміж «лячыць жывёл» і «лячыць людзей» вы выбралі першае?

— Мой бацька, дзед, сястра і жонка — ветэрынары. Думаю, зразумела, чаму я хацеў навучыцца менавіта гэтай прафесіі. Зараз модна выбіраць вузкую сферу ў медыцыне, каб пазбегнуць вялікіх аб'ёмаў работы і лепш канцэнтравання на пастаўленай задачы. Я ж лічу, што ў пачатку прафесійнай дзейнасці не трэба баяцца брацца за любы занятак у ветклініцы, каб атрымаць вопыт і развіць свае навыкі. Я так і рабіў, і цяпер магу аказаць дапамогу як буйным, так і дробным жывёлам.

(Заканчэнне на 4-й стар. «ЧЗ».)

ЦІ МОЖА ЦТ СТАЦЬ «ГРАДУСНІКАМ» ДЛЯ ШКОЛЫ?

З ЭКЗАМЕНУ Ў ТУРМУ?

Трэба заўважыць, што выніковы і ўступныя іспыты ў розных сістэмах адукацыі істотна адрозніваюцца. У большасці краін свету практыкуюцца толькі пісьмовыя формы, але дзе-нідзе прадугледжваюцца і вусныя адказы экзаменатарам. Толькі пісьмовыя экзамены праводзяцца ў Японіі, Паўднёва-Афрыканскай Рэспубліцы і Сінгапуры. Адказваць вусна можна ў Германіі, Канадзе, Францыі, Італіі, краінах Скандынавіі і ў Аўстрыі. А, напрыклад, швейцарскія школьнікі могуць разлічваць на вусны экзамен у выпадку правалу на пісьмовым.

У многіх краінах свету выпускнікі здаюць экзамены толькі адзін раз: іх вынікі можна выкарыстоўваць і як выніковую атэстацыю за школу, і пры паступленні ў ВНУ. Шмат дзе працэдура здачы экзамену цалкам цэнтралізаваная. Іспыты праводзяцца ва ўсіх рэгіёнах краіны адначасова па адзіных экзаменацыйных матэрыялах.

Вельмі сур'ёзна ставяцца да агульнадзяржаўнага экзамену — «гакаа» — у Кітаі. Традыцыйна ён праходзіць ва ўсіх кітайскіх школах у адзін час. Школьнікам можна ўзяць з сабой толькі ручку, аловак, гумку, лінейку і цыркуль. Нават лічбавую ваду ў бутэльках праносіць не дазваляецца. У экзаменацыйных памяшканнях знаходзяцца дэтэктары, камеры і глушыльнікі мабільных сігналаў. За экзаменамі не могуць назіраць настаўнікі, якія вучылі гэтых дзяцей — іх замяняюць стороннія людзі. Іспыты займаюць два дні. Раніцай першага 2,5 гадзіны адводзіцца на адказы на пытанні па літаратуры і кітайскай мове, а пасля абеду — па замежнай мове і матэматыцы. У другі дзень здаецца яшчэ адзін з абавязковых предметаў, а таксама адзін з прадметаў на выбар, які залежыць ад выбранай вучнем ВНУ. Вынікі разлічваю камп'ютарная праграма — гэта робіцца для выключэння чалавечага фактару. А за спісанне на экзамене можна трапіць у турму...

У Германіі дзяцей даволі рана размяркоўваюць па розных тыпах школ у залежнасці ад здольнасцяў. Пасля пачатковай школы можна пайсці ў Hauptschule (школу, у якой навучаюцца слабыя вучняў), Realschule (гэта адукацыя больш высокага ўзроўню, якая дазваляе затым перайсці ў гімназію) або адразу ў гімназію (паступіць ва ўніверсітэт можна толькі пасля заканчэння такой навучальнай установы). Варта адзначыць, што толькі чвэрць нямецкіх школьнікаў вучацца ў гімназіях і затым становяцца абітурыентамі ВНУ.

Калі гімназісты завяршаюць вучобу, яны здаюць Abitur — фінальны экзамен (ад яго назвы паходзіць слова «абітурыент»). Для гэтага выбіраюць чатыры-пяць прадметаў з трох розных галін: мовы і літаратура, сацыяльныя навукі, матэматыка і прыродазнаўчыя навукі або спорт. Як мінімум адзін з экзаменаў праходзіць у вуснай форме. Цэнтралізавана гэтыя экзамены праводзяцца толькі ў шасці нямецкіх землях з 16. Калі ўсе вы-

Перад кожным цэнтралізаваным тэсціраваннем беларускім абітурыентам нагадваюць, чаго катэгарычна нельга рабіць падчас экзамену...

прабаванні прайдзены паспяхова, выпускнік атрымае атэстат, які дазваляе паступіць ва ўніверсітэт. Звычайна вынікаў Abitur дастаткова для паданы заявы, аднак некаторыя ВНУ ўсё ж практыкуюць дадатковыя экзамены.

А НАПІШЫЦЕ НАМ ЭСЭ...

У Францыі для паступлення ў ВНУ неабходна завяршыць навучанне ў акадэмічным ліцэі і атрымаць дыплом бакалаўра. Выпускнікі здаюць тут так званы бас (скарочана ад слова «бакалаўрыят»). Школьнікі павінны выбраць адзін з трох кірункаў (навуковы, літаратурны або сацыяльна-эканамічны) і здаваць пэўны набор прадметаў. Амаль на ўсіх гуманітарных іспытах ёсць эсэ. А вось пры здачы матэматыкі і прыродазнаўчых навук спатрэбіцца рашаць задачы і адказаць на пытанні з варыянтамі адказаў. Зрэшты, і ў іх ёсць свая спецыфіка: скажам, на экзамене па фізіцы можна сустрэць заданні, якія патрабуюць разважанняў, а не пошукаў адзінага правільнага рашэння.

Цікава, што балы, атрыманыя на іспытах, не вырашаюць лёс выпускнікоў, бо ў французскіх універсітэтах, за рэдкім выключэннем, няма конкурсу для грамадзян краіны. Калі абітурыент паспяхова скончыў школу, ён можа проста запісацца ў выбраную ВНУ. Але найбольш прэстыжныя французскія ўніверсітэты і некаторыя факультэты звычайных ВНУ патрабуюць здачы дадатковых экзаменаў Concours.

Для паступлення ў ВНУ Ізраіля вучні здаюць псіхаметрычны экзамен, вынікі якога лічацца сапраўднымі яшчэ сем гадоў! Прымаць у ім удзел можна колькі заўгодна разоў, але паміж спробамі яго здаць павінна прайсці не менш за паўгода. Экзамен уяўляе сабой тэсты па трох кірунках: вербальнае мысленне, колькаснае мысленне (ацэньваюцца матэматычныя здольнасці) і англійская мова. На пытанні прапануюцца чатыры варыянты адказаў. Практыка паказала, што псіхаметрычны экзамен апраўдаў сябе: у большасці выпадкаў абітурыенты, якія атрымалі высокую ацэнку, дасягаюць лепшых поспехаў у вучобе, чым тыя, хто атрымаў нізкую. Аднак такі тып экзамену часта падвяргаецца крытыцы. Ёсць меркаванне, што ён дыскрымінуе людзей з пэўным тыпам мыслення, адрозным ад тыпу мыслення складальнікаў

экзамену. Вынікі экзамену перадаюцца Інстытутам тэстаў абітурыенту і ва ўсе ВНУ, у якія ён звярнуўся з заявай аб прыёме.

У Японіі для паступлення ў ВНУ выпускнік павінен прайсці два туры выпрабаванняў. Першы — (University Entrance Center Examination, UECE) — цэнтралізаваны, здаецца амаль за паўгода да паступлення ў ВНУ. Гэтыя экзамены абавязковыя пры паступленні ва ўсе дзяржаўныя ВНУ. Яны ўяўляюць сабой тэсціраванне і праводзяцца па 12 прадметах. Колькасць экзаменаў вызначаецца патрабаваннямі абранай ВНУ. Другі тур экзамену праводзіцца ўніверсітэтам. Яны больш складаныя за нацыянальны і распрацоўваюцца спецыялістамі ВНУ.

Адна з самых складаных сістэм адбору выпускнікоў школ у каледжы і ўніверсітэты — у ЗША. Там няма адзіных праграм навучання і нацыянальных экзаменаў. Адзіным вымяральнікам зместу адукацыі выпускнікоў старшай сярэдняй школы з'яўляецца колькасць вывучаных курсаў, арыентаваных на падрыхтоўку ва ўніверсітэт. Самыя вядомыя і распаўсюджаныя іспыты ў ЗША, якія могуць улівачца пры паступленні ў ВНУ, — гэта тэсты SAT (Scholastic Achievement Test) і ACT (American College Testing).

У большасці краін на іспытах прымяняюцца розныя формы прывіжыя тэсты: заданні з выбарам адказу, з кароткім адказам (запаўненнем формы) і з разгорнутым адказам. У еўрапейскіх краінах пераважна выкарыстоўваюцца апошняе дзве формы. Толькі ў ЗША заданні з выбарам адказу складаюць больш за палову экзаменацыйнай работы.

ПРАЦЯГВАЕМ УГАДВАЦЬ

У цэнтралізаванага тэсціравання ў Беларусі ёсць свая адметнасць — у нашай краіне яно выкарыстоўваецца выключна для адбору прэтэндэнтаў на студэнцкі білет. І да апошняга часу ЦТ пазіцыянавалася менавіта як абітурыенцкае, асноўныя мэты якога — ацаніць адрозненні ва ўзроўні падрыхтоўкі абітурыента, параўнаць яго індывідуальныя вынікі з вынікамі іншых удзельнікаў і вызначыць адноснае пазіцыю ў групе тых, хто трымае іспыт. Вынікі такіх экзаменаў дазвалялі вызначыць рэйтынг кожнага абітурыента ў адпаведнасці з узроўнем яго падрыхтоўкі.

Але з 2019 года была ўведзена новая метадыка падліку балаў на ЦТ, пры гэтым нічога ў змесце тэстаў не змянілася. Па-ранейшаму ў іх пераважаюць заданні з варыянтамі адказаў, а таму абітурыенты працягваюць угадваць правільны. Аднак калі раней нельга было метадам выпадковага выбару адказаў набраць мінімальны праходны бал, то сёлета гэта стала магчыма, і мінімальны парог аказаўся пустой фармальнасцю. На Рэспубліканскі інстытут кантролю ведаў (РІКВ) абітурыентаў магутны шквал крытыкі. Прычыны пра тое, што абітурыенты і педагогі не разумеюць, адкуль бяруцца высокія балы пры вельмі сціплым ведах, і чаму для тых, хто прэтэндуе на максімум, любая памылка каштуе цяпер вельмі дорага, казалі пасля кожнага раўнда рэпетыцыйнага тэсціравання. Пасля ЦТ ва ўсіх засталіся тыя ж пытанні.

Сёння многія спрабуюць супрацьпаставіць добра падрыхтаваных і менш падрыхтаваных абітурыентаў, — тлумачыў журналістам дырэктар РІКВ Юрый Міксюк. — Але мы насамрэч справядліва ацанілі іх веды: цяпер 20 тэставых балаў адпавядаюць школьнай «двойцы», 30 — «тройцы» і 40 — «чацвёрцы». А рэйтынгавая метадыка не дазваляла супаставіць узровень ведаў, прадманастраваных абітурыентам на ЦТ, з яго школьнымі ведамі і адзнакамі.

Нельга сказаць, што існуе лінейная залежнасць і на «дзясяткі» трэба ведаць удвая больш, чым на «пяцёрку», хоць, канешне, трэба ведаць значна больш. Новая метадыка не аднімае балы, яна іх налічвае, і абітурыент, які атрымаў больш пярвічных балаў, абавязкова атрымае і большы тэставы бал. Калі ранейшая метадыка ранжыравала абітурыентаў, а ведаў, якія дэманстравала большасць удзельнікаў экзамену, абсцэньвалася, балы за іх налічваліся мінімальныя, то новая метадыка ацэньвае ведаў у абсалютнай велічыні. Тут дзейнічае іншая логіка: абітурыентам трэба рашаць не супраць усіх, а паказваць максімальную паўнату ведаў. За выканання заданні, нават калі іх адлеюць усе удзельнікі ЦТ, балы не аднімаюцца. Ніхто не можа атрымаць менш за першасны бал. Метадыка скіравана на тое, каб ацаніць паўнату ведаў: чым больш заданні выконвае абітурыент, тым больш балаў ён набірае.

Юрый Міксюк не абвяргае, што праблема ўгадвання існуе, але яны зараз працуюць над тым, каб звесці яе да мінімуму. Напрыклад, тэставыя заданні па некаторых прадметах утрымліваюць не

○ Даведка

Тэсты PISA змяшчаюць тры асноўныя блокі: заданні на чытацкую адукаванасць (разуменне тэкстаў), матэматычную і прыродазнаўчана-навуковую. У іх шмат тэкстаў, якія трэба ўважліва прачытаць (а для сучасных школьнікаў, якія не любяць вялікія тэксты, гэта, бадай што, самае складанае) і адказаць на шматлікія пытанні. Яны ідуць групамі, з прывязкай да канкрэтнага тэксту.

пяць дыстрактараў, а чатыры. Пры ўвядзенні пятага дыстрактара верагоднасць угадвання рэзка зменшыцца.

Цікава, што працэнт абітурыентаў, якія набралі на ЦТ 70—75 балаў і больш, застаўся сёлета на ўзроўні мінулага года, а вось сярэднія балы ўдзельнікаў ЦТ выраслі на розных дысцыплінах прыкладна на 20 пунктаў. Пераадоліць 50-бальную планку — цяпер не праблема...

У снежні гэтага года стануць вядомыя вынікі PISA-2018. Гэта адно з самых аўтарытэтных даследаванняў якасці адукацыі ў свеце, якое заклікана даць адказ на пытанне: ці выконвае адукацыя сваю асноўную функцыю — падрыхтоўка да самастойнага жыцця? Падчас яго правараюцца не столькі акадэмічныя дасягненні навучэнцаў, колькі іх умненне працаваць з інфармацыяй і рэальныя жыццёвыя кампетэнцыі, здольнасць вучняў усталяваць прычынна-выніковыя сувязі, іх умненне супастаўляць факты і аналізаваць, хутка прымаць рашэнні. Беларуска школьнікі ўдзельнічалі ў міжнародным даследаванні ўпершыню, у адрозненне ад сваіх украінскіх ці расійскіх равеннікаў.

А тым часам галоўны куратар PISA Андрэас Шляйхер заявіў, што ўкараненне ў Расіі Адзінага дзяржаўнага экзамену аказала станоўчы ўплыў на сістэму адукацыі, у прыватнасці, старшакласнікі сталі лепш спраўляцца са складанымі заданнямі, якія ідуць пасля тэставы часткі АДЭ. Пры гэтым, на яго думку, тэсты з множным выбарам варыянтаў адказаў не вельмі дарэчны ў сучаснай сістэме адукацыі. Аптымальным варыянтам Шляйхер лічыць заданні, у якіх навучэнцам трэба даваць экзаменатарам больш складаныя і разгорнутыя адказы. А беларусам застаецца толькі дакапацца вынікаў PISA, каб зразумець, на якіх нашы 15-гадовыя падлеткі канкурэнцяздольныя, як і наша сістэма адукацыі?

Надзея НІКАЛАЕВА.

Вельмі сур'ёзна ставяцца да агульнадзяржаўнага экзамену — «гакаа» — у Кітаі.

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

СвойГосвег

«Падпрацоўваць становіцца нават модна»

Будучы выкладчык — аб рабоце ў дзіцячым лагеры і не толькі

Пачаць зарабляць самастойна — адно з найважнейшых рашэнняў, з неабходнасцю прыняцця якога маладыя людзі абавязкова сутыкаюцца на пэўным этапе свайго жыцця. Зараз для юнакоў і дзяўчат ёсць шырокі выбар магчымасцяў як для летняй падпрацоўкі, так і для работы на пастаяннай аснове. Канешне, усё залежыць ад індывідуальных здольнасцяў і талентаў саіскальніка, яго зацікаўленасці ў той ці іншай сферы дзейнасці. Калі ў вас ёсць жаданне выбраць шлях да фінансавай незалежнасці, давайце пазнаёмімся з вопытам работы ў дзіцячым лагеры студэнткі трэцяга курса лінгваўманітарнага каледжа МДЛУ Лізаветы КЕМЕНА.

Лізавета (крайняя справа) з выхаванцамі.

ад 9 да 12 гадоў. Першыя тры дні былі самымя цяжкімі: трэба было пазнаёміцца з кожным, запомніць усіх па імёнах, пастарацца даведацца пра іх псіхафізіялагічныя асаблівасці... Складаней за ўсё было адаптавацца дзецям, якія ўпершыню прыехалі ў лагер. Яны сумавалі па бацьках, часам плакалі, а мы, у сваю чаргу, павінны былі прыкласці ўсе намаганні, каб стварыць спрыяльную атмасферу і даць ім магчымасць хутчэй прывыкнуць да новага месца. Узніклі некаторыя цяжкасці ў падрыхтоўцы да розных конкурсаў, але мы справіліся. Наш атрад заняў першае месца ў малодшай дзюры, больш за тое, на працягу ўсёй змены мы займаем толькі прызавыя месцы. І, як я лічу, гэта і ёсць паказчык таго, што мы з маленькімі выхаванцамі сталі выдатнай зладжанай і дружнай камандай.

— **А як ты увогуле лічыш: ці трэба маладым людзям акрамя вучобы яшчэ і падпрацоўваць?**

— Калі ёсць магчымасць, чаму б і не? Асабліва калі хлопцы і дзяўчаты, якія вучацца на платным і здымаюць кватэру. Грошы дакладна лішнімі не будуць. Тым больш, калі студэнт пачынае працаваць па спецыяльнасці, на якую вучыцца, то да заканчэння навучальнай установы ў яго будзе рэальны досвед у абранай сферы, адпаведна больш высокія шанцы знайсці высокааплатную работу. І калі падчас вучобы з-за падпрацоўкі можа пагоршыцца пазіцыя, то летняя прынасець толькі карысць. Цяпер можна знайсці розныя варыянты дадатковага заробку і выбраць той, які падыходзіць вам. Падпрацоўваць становіцца нават модна. Таму, калі ў вас ёсць такое жаданне, то — наперад!

Надзея БОБРЫК, студэнтка I курса факультэта міжкультурных камунікацый МДЛУ.

прыезду дзяцей падрыхтоўвалі карпусы і праходзілі розныя семінары ўжо непасрэдна ў самім лагеры.

— **Што найперш патрэбна, каб працаваць выхавальнікам-важым?**

— Безумоўна, ён павінен валодаць пэўным наборам якасцяў. Гэта і камунікабельнасць — умение выбудоваць стасункі і знаходзіць агульную мову з дзецьмі, і арганізатарскія здольнасці, і творчы падыход да працы, і крэатыўнасць, і стрэсаўстойлівасць. А яшчэ спагадлівасць і адказнасць, што асабліва важна, калі вы працуеце з дзецьмі, гатунасць праяўляць не толькі творчым, але і фізічным актыўнасцю. Я лічу, што валодаю многімі якасцямі з гэтага спіса.

— **Ці ўзніклі складанасці падчас знаходжання ў лагеры?**

— Былі, але не крытычныя. Трэба браць пад увагу, што ўсе дзеці — розныя, да кожнага патрэбны індывідуальны падыход. У нас у атрадзе сабралася 50 хлопчыкаў і дзяўчынак ва ўзросце

У атрадзе былі дзеці ад 9 да 12 гадоў.

— **Ці наведвала спецыяльныя майстар-класы, семінары або вэбінары, каб неяк падрыхтавацца да паздкі?**

— Я вучыся на выкладчыка англійскай мовы і мая будучая прафесія мае на ўвазе непасрэднае ўзаемадзеянне з дзецьмі, іх навучанне і выхаванне. У каледжы мы наведвалі майстар-класы па арганізацыі гурткоў, семінары па фізічнай падрыхтоўцы, прыдумлялі гульні для дзяцей, назвы атрадаў, дэвізы, малывалі плакаты і рабілі многія іншыя цікавыя рэчы. А за два дні да

НовыяСтарты

«У АБ'ЕКТИВЕ СТУДАТРАД»

Пад такой назвай БРСМ праводзіць рэспубліканскі конкурс, прысвечаны Году студэнткіх атрадаў.

На яго прымаюцца каляровыя і манахромныя фатаграфіі, атрыманыя аналагавым або лічбавым спосабам, зробленыя ў перыяд трэцяга працоўнага семестра 2019 года. Яны павінны ўтрымліваць сімваліку руху: шаўроны, нашыўкі, значкі, эмблемы, сцягі, студэнтскае куртка, майкі, газеты і дыслакацыйныя стэнды студэнткіх атрадаў. Фотаработы прымаюцца

як у арыгінальным выкананні, так і ў артпрацоўцы графічнымі рэдактарамі. Творчае спаборніцтва праводзіцца па дэспяткі тэматычных тыднях.

На пачатку кожнага з іх у групе «Беларускія студэнткі атрады» ў сацыяльнай сетцы «УКантакце» публікуецца тэма, па якой прымаюцца фатаграфіі ад штабоў працоўных спраў. Конкурсная камісія і ацэньвае і выстаўляе на ўсеагульнае галасаванне. З самых рэйтынгавых фатаграфій па выніках дзясці конкурсных тыдняў журы вызначаць дзясціку самых цікавых работ і зноў выстаўіць іх на гала-

саванне. У выніку пераможцамі стануць як штабы працоўных спраў, якія падалі адмысловыя заяўкі, так і студэнткі, што адлюстраваныя на гэтых здымках.

Пераможцаў чакаюць каштоўныя падарункі. А фатаграфіі прадставяць на выстаўцы ў час злёту студэнтскага атрада, на якім будуць падведзены вынікі працоўнага семестра гэтага года. Апроч таго, якія будуць выкарыстаны ў студэнтскага паліграфіі.

Конкурс будзе доўжыцца да 6 кастрычніка.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Трэці працоўны — трэцяй лініі метро

Падчас адкрыцця трэцяга працоўнага семестра ў сталіцы было абвешчана, што трэцяя лінія мінскага метро стане гарадской маладзёжнай будоўляй.

На аб'ектах унітарнага прадпрыемства «Мінскметрбудоў» працуе студэнткі будоўлячы атрад імя Героя Савецкага Саюза Георгія Сяргеевіча Тамілоўскага. У яго ўвайшлі 20 навучэнцаў філіяла БНТУ «Мінскі дзяржаўны архітэктурна-будоўлячы каледж». Працоўныя будні байцы будоўлячага атрада прысвячаюць пагрузцы, выгрузцы і транспарціроўцы будоўлячых матэрыялаў, ачысціцы скальных асноваў, сартаванню запчастак пры разборцы інструмента і іншым відам работ.

У пачатку жніўня да працы на Мінскай гарадской маладзёжнай будоўлі далучыўся студэнткі будоўлячы атрад «Адраджэнне» з Санкт-Пецярбурга.

Паступіў сам — дапамажы іншым

Сёлетні Мінскі гарадскі штаб студэнткіх атрадаў быў сфарміравана 15 сэрвісных атрадаў «Штаб Абітурыент», у рамках якіх працаўладкавана больш як 150 юнакоў і дзяўчат.

Асноўным функцыяналам для іх стала дапамога абітурыентам у запавненні дакументаў для паступлення ў ВНУ, кансультацыя па вучэбных пытаннях, а таксама садзейнічанне ў арганізацыі ўступных экзаменаў для абітурыентаў, якія паступаюць на скарочаную форму навучання.

Напрыклад, студэнткі сэрвісны атрад Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта «Штаб Абітурыент» імя Героя Савецкага Саюза Іосіфа Гусакоўскага ў колькасці 12 чалавек працаваў з 10 ліпеня да 4 жніўня. За гэты час было прынята больш за дзве тысячы заяў.

КамандныДух

Маладыя лідары жніва

Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі даў старт рэспубліканскаму праекту «Моладзь — за ўраджай!»

Традыцыйна ён праводзіцца па ўсіх рэгіёнах краіны ў перыяд уборачнай кампаніі. Спаборніцтва арганізуюцца сярод маладзёжных экіпажаў камбайнаў і маладых кіроўцаў, занятых на адвозцы збожжавых і зернебабовых культур. Пры кожным тэрытарыяльным камітэце БРСМ ствараюцца штабы, якія займаюцца пытаннямі, звязанымі з праектам і ўдзелам моладзі ва ўборачнай кампаніі.

Спаборніцтва пройдуць у намінацыях «Маладзёжны экіпаж камбайнераў, які дасягнуў найбольшага малалоту» і «Малады кіроўца, што перавёз найбольшую колькасць збожжа». Пераможцамі стануць першыя экіпажы-тысячнікі і кіроўцы, якія занялі прызавыя месцы па выніках уборачнай кампаніі.

Тэхніку, на якой працуе моладзь, пазначаюць адмысловымі налепкамі «Маладзёжны экіпаж» і «Малады кіроўца». Ушанаванні лідараў з уручэннем пераможцам дыпламаў і вымпелаў прыходзяць на паля. А іх бацькам накіроўваюць падзячныя лісты... Пераможцаў спаборніцтваў у кастрычніку запрасяць на рэспубліканскі форум сельскай моладзі, дзе ўручаць каштоўныя падарункі.

Сацьця за ходам рэспубліканскага праекта «Моладзь — за ўраджай!» можна на афіцыйных інтэрнэт-рэсурсах БРСМ, а таксама ў групах маладзёжнай арганізацыі ў сацыяльных сетках пад хэштэгамі #моладзьзаўраджай, #жтвабеларуси2019, #малаяродзіна.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Камертон|настрою

Маленькая «зорачка» Даша

Леонарда да Вінчы быў не толькі геніяльным мастаком, але і навукоўцам, вынаходнікам, пісьменнікам і музыкам. Уладзімір Набокаў — літаратарам, шахматыстам і энтамолагам-самавучкам. Гэтэ — паэтам, калекцыянерам... Існуе такая прымаўка: «Таленавіты чалавек таленавіты ва ўсім». Ці сапраўды гэта так? Адказ прыйшоў, калі я пазнаёмілася з адоранай 10-гадовай дзяўчынкай.

Дар'я Вархола не проста прыгожая сабой, яна яшчэ скарае ўпэўненасцю ва ўласных сілах. Жыве дзяўчынка ў Гродне і скончыла сёлетна чввёрты клас у гімназіі № 4. З аднакласнікамі Даша мае добрыя стасункі, бо бацькі заўсёды вучылі імкнучца ні з кім не сварыцца і нікога не крыўдзіць. Вядома, як і ва ўсякага таленавітага чалавека, у дзяўчынкі таксама былі канфліктныя сітуацыі. Аднак яна старалася заўсёды вырашаць іх спакойна. Даша стала ўлюбёнкай настаўнікаў, таму што заўсёды грунтоўна рыхтуецца да ўрокаў, а ў яе дзённіку можна ўбачыць толькі «9» і «10».

Нягледзячы на выдатную вучобу ў гімназіі, у Дашы ёсць шмат іншых захапленняў. Дзяўчынка ніколі не сядзіць на месцы, кожны яе дзень распісаны на хвілінках. Упершыню на публіку яна выйшла яшчэ ў дзіцячым садзе. Пазней паспрабавала свае сілы ў спевах і запісалася на вакал. Спадабалася. І Даша пайшла далей.

Пасля некалькіх невялікіх пяснявох прайдзеных творчых спаборніцтваў вырашыла стаць удзельніцай І міжнароднага музычнага конкурсу маладых выканаўцаў «АРС НОВА-2016», які праходзіў у Мінску. Удача была на Дашыным баку і дадому яна вярнулася з кубкам. На гэтым не спынілася і працягвала далей удзельнічаць у розных музычных праектах. Дзяўчынка атрымала гранпры 1-га адкрытага конкурсу выканаўцаў-пачаткоўцаў «Мы — таленты твае, Беларусь!» Самымі запамінальнымі былі «Зорныя кветкі», якія праходзілі ў сталіцы. Там сабраліся ўдзельнікі не толькі з Беларусі, але яшчэ з 14 краін, было мора ўражанняў і шмат цікавых знаёмстваў.

Актыўныя выступленні прынеслі дзяўчынцы яшчэ і прыемныя сустрэчы з такімі папулярнымі людзьмі, як Валерыя Дайнека, Вадзім Галыгін, Дзідзька Ваня, Ігар Багамазаў (экс-саліст «Апетыт махляр»»). А расійскі слявак Сяргей Крылоў нават пакінуў ёй на памяць сваю шапку.

Акрамя вакалу Даша таксама займаецца ў тэатральнай студыі «Званочки», дзе навуцаецца акардыянаму майстэр-

ству і сцэнічнай мове, іграе ў розных спектаклях. Дома ў Дашы таксама хапае клопатаў, бо трэба пашыць адзенне для цацак і лялек, дапамагчы маме па гаспадарцы. Даша лепіць мініяцюры з палімернай гліны. Мае сіні пояс на каратэ, праўда, адзінаборствамі яна перастала займацца, бо на ўсё не хапала часу. Зараз Даша з нецярпеннем чакае пераходу ў пяты клас, бо тады яна будзе вучыцца ў першую змену і ў яе зноў з'явіцца магчымасць займацца каратэ.

— Мне падабаецца тое, чым я займаюся, — падзялілася са мной Даша. — Часам бывае цяжка справіцца з усімі заняткамі, затое заўсёды ведаю, што атрымаю за сваю працу галоўную ўзнагароду — удзячныя гледачы.

Ва ўсіх пачыненнях Дашу заўсёды падтрымліваюць бацькі: тата займаецца арганізацыйным пы-

таннем, падвозіць на рэпетыцыі, а мама шые ўборы для выступленняў. Сама дзяўчынка пакуль не вызначылася, кім сябе бачыць у будучыні, затое дакладна ведае: са сваімі захапленнямі яна ніколі не расстанецца.

Ілона ПАПОВА,
студэнтка ІІІ курса
філалагічнага факультэта
БРДУ імя А. С. Пушкіна.

З ЛЮБОЮ ДА ГАДАВАНЦАЎ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Ці заўсёды вы разумееце братаў нашых меншых, можаце вызначыць, што ў іх баліць?

— Прычына захворвання становіцца зразумелая пасля агляду або ультрагукавога даследавання. Напрыклад, каты часта любяць глытаць бонсцікаў. Прыводзяць да мяне на прыём пушыстага сябра, кажуць, што дзедзі ў сям'і любяць збіраць дробныя цацкі. Адразу разумее, у чым справа. Раней у мяне нават калекцыя такіх рэчаў была, якая часта папаўнялася. Але часам бываюць складаныя выпадкі. Асабліва калі гаспадары нешта недагаворваюць. А мы ж не экстрасэнсы, а ўрачы, і павінны ведаць усё пра тых, каго лечым.

Аднойчы сям'я прывяла сабаку. Сказалі, што ён раскусіў цюбік з клемам, і цяпер у яго пастаянна цяжэ сліна. Вялікі акіа-ін (японская парода) не даваў сябе аглядзець, быў неспакойны. Я нічога асаблівага не знайшоў, але калі падняў сабаку язык, убачыў маленькія ранкі. Аказалася, жывёла праглынула клубок нітка, якія перацэснудлі яму язык — гадаванцу было балюча есці. Пасля знаходкі гаспадары ўсё ж прызналіся, што нявестка дома любіць шыць, а дапытлівы сабака мог падабраць яе прылады працы. Гэта толькі адзін прыклад, які даказвае: лепш паведаміць урачу як мага больш інфармацыі.

— Па вашых назіраннях, якія захворванні найбольш распаўсюджаныя сярод жывёл?

— У кожнай пароды ёсць свае асабліваці развіцця, фарміравання арганізма, а значыць, свае генетычныя схільнасці да хвароб. Напрыклад, у катой-брытанцаў, сфінксаў, шатландцаў і мейн-кунаў распаўсюджаныя сардэчна-сасудзістыя захворванні, у сабак пароды ёркшырскага тэр'ер і шпіцаў слабая каленныя сустаўны, а ў таксаў — апорна-рухальны апарат. Гэта я заўважаю зыходзячы з практыкі.

Калі разглядаць інфекцыі, то складана сказаць, якім пародам уласціва тая ці іншая іх разнавіднасць. Таксама, па маім назіраннях, дваровыя сабакі і кошкі больш устойлівыя да ўзбуджальнікаў хвароб, чым пародзістыя.

— Якія памылкі робяць гаспадары «з-за вялікай любові»?

— Нярэдка перакормліваюць сваіх гадаванцаў, з-за чаго ў іх развіваецца атлусценне. Ці бывае, што даюць няякасны корм. Важна ведаць, што да года ў жывёл фарміруецца арганізм, і ад таго, чым вы станеце іх карміць, будзе залежаць далейшае здароўе. Нельга даваць маленькаму кацяняці толькі мяса і малако — ёсць вялікая верагоднасць, што ў наступным косяці стануць ломкія. Тое ж самае датычыцца і вітамінаў, з якімі «грашаць» гаспадары — добрая ежа прынясе больш карысці, чым хімічныя дадаткі.

— Што трэба, каб заставацца прафесіяналам сваёй справы?

— Без штодзённай практыкі набыцця навыкі хутка губляюцца. Я перыядычна выезджаю ў суседнія краіны на розныя семінары. Нядаўна быў у Санкт-Пецярбургу на хірургічнай канферэнцыі, дзе выступалі спікеры з Бельгіі, ЗША, ЮАР. Раз у месяц разам з іншымі ўрачамі нашай клінікі наведваем лекцыі ў Мінску і ў Маскве.

Пакуль мы абмяркоўвалі гэтыя тэмы, да Паўла на прыём прыйшоў новы пацыент. Я тым часам звярнулася да напарніка нашага суразмоўніка — маладога ветурача-анестэзіёлага Уладзіміра ФЕДАСЕЕНКІ. У гэтай клініцы ён працуе з мінулага года — са дня яе адкрыцця.

— Для таго каб стаць класным ветурачом, трэба быць не толькі начытаным і працавітым, але яшчэ і добрым, схільным да сябе і людзей, і жывёл. Бо першапачаткова многія гаспадары хатніх гадаванцаў настроены да лекараў скептычна, з недаверам, і трэба зрабіць так, каб іх меркаванне змянілася.

Жывёлы не размаўляюць, але яны адчуваюць стануючую ці адмоўную энергетыку таго, з кім узаемадзейнічаюць.

— Існуе меркаванне, што ў кожнага ветурача павінна быць хоць адна свая хатняя жывёліна...

— Сапраўды, у нашай клініцы ў кожнага супрацоўніка ёсць такая, ды не адна (усміхаецца). У мяне, напрыклад, два сабакі, кошка і хмяк, у Паўла — чарапаха, кошка і марская свінка. Мы не сталі б прафесіяналамі ў гэтай сферы без любові да братаў нашых меншых! Бывае, што некаторыя кліенты прыходзяць да нас са здаровымі жывёламі і просяць усыпіць апошніх, бо яны ім надакучылі. Не разумее такога стаўлення. Нашы ўрачы па магчымасці забіраюць іх да сябе або шукаюць іншы прытулак.

А яшчэ быў выпадак, калі каля нашай клінікі пасялілася некалькі кошак. Іх пастаянна падкармлівалі, таму яны не сыходзілі. Каб жывёлы не пладзіліся, мы іх стэрылізавалі. Аднак праз некаторы час убачылі маленькіх кацянят. Аказалася, што каля запраўкі, якая знаходзілася побач, пасялілася яшчэ адна кошка. Мы і ёй дапамаглі.

...Размова з урачамі Паўлам і Уладзімірам адбылася цікавая і пазнавальная. Але ў іх было яшчэ шмат работы. Таму я больш не стала ім перашкаджаць, тым больш што іх чакаў новы пушысты пацыент...

Дар'я ШЛАПАКОВА,
ЗВЯЗДА

ЯК СТАЦЬ ГУРУ Ў ЛІТАРАТУРЫ?

Разважанні маладой паэтэсы

Хто такі творца ў час імклівых тэхналогій? Чым ён жыве і чым дышае? Для таго каб знайсці адказы на гэтыя і іншыя пытанні, мы пагутарылі з маладой беларускай аўтаркай Кацярынай МАСЭ. Сёлета яна скончыла лінгвістычны ўніверсітэт. Апроч таго, займаецца даследчыцкай дзейнасцю ў галіне лінгвістыкі і паэтыкі. Шмат малюе — апошняя кніга суразмоўніцы выйшла з яе ўласнымі ілюстрацыямі.

— Калі ў вас з'явіліся першыя радкі?

— У верхаскладанне (не адрозніваецца ад асабістай да гэтага схільнасць і дзіцячае прадчуванне, што тут ёсць нешта цікавае, хоць у мяне было вельмі шмат іншых захапленняў. Спачатку ніхто ніякага значэння гэтаму не надаваў, бо, напэўна, усе дзеці ў свой час выдумляюць нейкія вершыкі. А ў мяне ў пэўны момант — гадоў у дзевяць — узнікла неадольнае жаданне... выпусціць уласную кнігу. Як ні дзіўна, з часам маё ражывалася, і звычайная дзіцячая забава перарасла амаль што ў прафесію.

— А як зараз рэагуюць на тое, што вы паэтэса?

— У асноўным з цікавасцю, таму што гэта, мабыць, не самы распаўсюджаны занятак, і многія не зусім уяўляюць, што насамрэч стаіць за ім. Калі пачынаеш разказваць пра свае кнігі, выступаеш і наогул творчую філасофію, бачна, што ў суразмоўніку дошчы скажонае, старазпытнае ўмяненне наконт такіх рэчаў. Але ўсё роўна ўсе заўжды з вялікай цікавасцю распытваюць мяне.

«Хацелася, каб мае дзеці выхоўваліся на якасных кнігах, і — так я для сябе вырашыла — калі не знайду таго, што шукаю, напішу для іх гэтыя казкі сама».

— Вы пачалі пісаць на рускай мове, а потым перайшлі на беларускую...

— Так сталася, што мяне зацягнула ў ір нейкіх мерапрыемстваў, звязаных з роднай мовай — гэта і музыка, і моўныя курсы, якія тады пачалі набіраць папулярнасць. У той час раптам выйшаў на сувязь далёкі сваяк, які даўно захапляецца беларушчынай і размаўляе на роднай мове. Я гэта ўсё называю удалым збегам абставін — калі ўсё складваецца так, што ты проста не можаш не звярнуцца на штосці ўвагу. Нейкі час не адважвалася пераходзіць на беларускую мову, але потым захацелася паспрабаваць, паглядзець, што ж з гэтага атрымаецца. У выніку ў пэўны момант зразумела, што не хачу зноў вяртацца да рускай.

— Вы лінгвіст. Не думалі тварыць, напрыклад, на англійскай, французскай?

— У мяне першая мова — нямецкая, якую я вывучаю ўжо вельмі даўно, на ёй напісала некалькі вершаў. Пакуль яны чакаюць ці то свайго часу, ці то ўдасканалення, ці то першага, і другога. Пакуль што больш займаюся перакладамі — як з нямецкай мовы, так і на яе. Зрабіла гэта з некалькімі творамі свайго любімага нямецкага паэта Фрыдрыху Гельдэрліна, творчы вынік быў апублікаваны ў «Маладосці». Пераклада-

ла таксама філасофскія эсе Хайдэгера, а пасля працавала над аповецю «Вучні ў Саісе» Наваліса. Англійскую ведаю таксама добра, але не настолькі, каб займацца літаратурнымі перакладамі.

— У вас ёсць вершы з графічным аздабленнем...

— Я займаюся жывапісам і графікай дошыць даўно. Наведвала некалькі мастацкіх школ і студый, вывучала акадэмічны малюнак. Ідэя аформіць уласную кнігу ў мяне з'явілася даўно, але я ўсё ніяк не магла намацаць патрэбны стыль, у якім хацела б гэта зрабіць. Я чакала, нават казала сваю папярэднюю кнігу «Двайковы код» таксама праілюстраваць, але нічога не выйшла. Тады ў мяне не было ні натхнення, ні канкрэтных ідэй, але больш за два гады таму раптам зразумела, чаго хачу. Пачала працаваць над ілюстрацыямі, займалася імі больш за год. Гэта былі як сюжэтныя выявы ад рукі, так і распрацаваныя на камп'ютары арнаментальныя матывы. Усё потым аб'яднала ў кнігу, і атрымалася, на мой погляд, вельмі годна.

— Вы самакрытычны чалавек?

— Вельмі! І гэтак жа востра рэагую на крытыку з боку іншых людзей. Яна кожны раз выбівае мяне з калыны, мне цяжка перажыць нават дробныя заўвагі. Але часцей за ўсё бывае так, што спачатку я іх аспрэчваю сама з сабой, а потым, баючыся самой жа сабе ў гэтым прызнацца, чыньняк выношу з сітуацыі нешта карыснае. Як ні балюча ўсведамляць (*усміхаецца*), крытыка дапамагае мне расці. Але не заўсёды: любіць выказванне на свой адрас варта заўжды звяртаць з тым, што табе кажа твой унутраны суддзя.

— А ці здараюцца ў вас творчыя крызісы?

— Вы лінгвіст. Не думалі тварыць, напрыклад, на англійскай, французскай?

— Ніколі не прымервалі на сябе ролю дзіцячых пісьменніц?

— Быў момант, калі мне раптам захацелася паспрабаваць пісаць казкі, бо я вельмі захапляюся фальклорам, міфалогіяй. Насамрэч добрая дзіцячая казка — гэта та-

кая, якую можа прачытаць і дарослы, узяўшы адтуль нешта важнае для сябе. Хацелася, каб мае дзеці выхоўваліся на якасных кнігах, і — так я для сябе вырашыла — калі не знайду таго, што шукаю, напішу для іх гэтыя казкі сама.

— Хацелі б, каб на вашы вершы стваралі песні?

— Такое ўжо мела месца. Дарэчы, некалькі кампазіцый напісаў мой беларускамоўны сваяк, пра якога я распавядала напачатку, — Ілья Фалыжынскі. Ён музыка, выступае ў Беларусі і Польшчы. Адзін тэкст напісала спецыяльна для таго, каб пакаласці яго на музыку. Два іншыя ён перапрацаваў ужо сам. Атрымалася, на мой погляд, здорава (*смяецца*). Апроч гэтага, я шмат супрацоўнічала з рознымі музыкамі, з якімі мы разам стваралі паэтычна-музычныя праграмы. На маіх імпрэзах гучалі гітара, фартэпіяна, цымбалы. Мне хацелася б і надалей працаваць у такім рэчышчы.

— Што вам больш даспадобы для чытання: сучасная або класічная літаратура?

— Сучасная немагчыма без класікі, а класіка немагчыма без сучаснасці, хоць апошняя і не надта лагічна гучыць. Я аднолькава моцна люблю і першую, і другую, але далёка не ўсю. З паэтаў-класікаў для мяне асабіста найбольш важныя Вячаслаў Іванаў, Фрыдрых Гельдэрлін, Аляксандр Рэзанав, Максім Багдановіч, Андрэй Белы, Хуан Рамон Хіменес. З сучасных магу вылучыць Міхаіла Баярына, Ігара Кулікова, Фелікса Аксёнава, Галіну Сіўчанка, Насту Кудасаву. Хоць гэта, зразумела, не поўны спіс.

— Уяўляеце, як гадоў праз колькі вашы вершы будуць вывучаць у школе...

— Ясна, што я не стала б адмаўляцца. Мярне ўжо, дарэчы, аднойчы запыталі ў школу расказаць аб сваёй творчасці, паказаць кнігі. А адносна нядаўна двое дзяўчат удзельнічалі ў навукова-практычнай канферэнцыі з работай аб маёй творчасці, прычым спачатку на рэспубліканскім узроўні, а потым на міжнародным. Мне гэта было вельмі прыемна.

— Што вы маглі б параіць пісьменнікам-пачаткоўцам?

— Я думаю, што ім, перш за ўсё, трэба знайсці нейкі свой эталон у літаратуры. Гэта можа быць класіка або сучаснасць — не важна. Але знайсці ўласнага літаратурнага гуру трэба. З ім не абавязкова кантактаваць, хоць, калі атрымаецца, будзе добра. І, па-другое, я, мабыць, не раіла б адрозніваць выхадзіць у свет са сваімі творами, таму што патрэбна, каб прайшоў час, і яны сапелі. Не самі па сабе, канешне, а ў рабоце. Спачатку трэба пасядзець, пакарпацца ва ўсім гэтым, паспрабаваць пісаць па-рознаму, павыпрабаваць сябе. І толькі калі аўтар будзе дастаткова упэўнены, што тое варта камусьці паказаць, тады і трэба гэта рабіць. А магчымасцяў дзяліцца сваёй творчасцю цяпер звышдастаткова, было б жаданне.

— Чым любіце займацца ў вольны час?

— У мяне дагэтуль, як і ў дзяцінстве, дастаткова шырокае кола захапленняў: гэта і філасофія, і этнаграфія, і мастацтва, і музыка. Таксама вельмі люблю ўсё, што звязана з рухам, — танцы, ёгу, прагулі на прыродзе. Пра тое, што я не магу і дня пражыць без чытання — і для работы, і для душы — і казаць не варта.

Ангеліна НОВІКАВА, студэнтка II курса Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў.

«Abitur»

УСІМ У ДАПАМОГУ

Якую прафесію выбраць?

Куды паступаць? Як не памыліцца з будучыняй? Гэтыя пытанні, вядома, узнікаюць кожны год у выпускнікоў школ, гімназій, каледжаў і ліцэяў. І далёка не заўсёды лёгка знайсці патрэбныя адказы. З падобнай праблемай сутыкнуўся і выпускнік Маладзечанскага гандлёва-эканамічнага каледжа спецыяльнасці «Праграмае забеспячэнне інфармацыйных тэхналогій» Сяргей САВІНСКІ летась. Аднак, не разгубіўся, вырашыў знайсці патрэбную інфармацыю сам, а таксама дапамагчы іншым, стварыўшы мабільную праграму «Abitur». З ёй ён стаў адным з лідараў сёлетняга абласнога этапу конкурсу «100 ідэй для Беларусі», які ладзіцца Беларуска-рэспубліканскім саюзам моладзі.

— Увогуле, я распрацоўваў праграму для дыпломнай работы, — расказвае вынаходнік. — Але пасля вырашыў пайсці на рэспубліканскі фестываль-конкурс на эканоміцы і прадпрыемальніцтва «Лесвіца поспеху», арганізаваны Цэнтрам падтрымкі і развіцця юнацкага прадпрыемальніцтва, дзе і перамог. Выршыў не спыняцца. На «100 ідэй для Беларусі» паклікаў на дапамогу яшчэ двух навучнікаў каледжа — Максіма Шупляка і Аляксандра Храмціўчыка.

Для стварэння праграмы Сяргей самастойна пачаў вывучаць мову праграмавання, якую не праходзіў у каледжы, апытваў іншых абітурыентаў, якой бы яны хацелі бачыць праграму, ці карысталіся б ёй. Пасля, вядома, пратэсціраваў свой праект на фокус-групе. Усяго за два-тры месяцы хлопцу ўдалося вырашыць праблему, з якой ён сутыкнуўся пры выбары навучнай установы.

Цяпер любы ахвотны можа праглядзець інфармацыю пра шматлікія сярэднія спецыяльныя і вышэйшыя навучныя ўстановы, кароткія звесткі пра факультэты, спецыяльнасці, колькасць балаў, неабходных для паступлення, кошт навучання... Для гэтага была праведзена работа па зборы даных.

— У любой навучнай установе ёсць свой афіцыйны сайт, — тлумачыць Сяргей. — Але праблема ў тым, што не кожны добра функцыянуе, ці там не часта абнаўляюцца звесткі. Таму спачатку я шукаў інфармацыю ў даведніках у папяровым варыянце, а потым перайшоў на напісанне алгарытмаў, якія аўтаматычна бярúc патрэбнае з інтэрнэт-сайтаў.

У многіх узнікае пытанне, у чым жа перавагі «Abitur» гэтага дадатку? Усё неабходнае можна знайсці ў інтэрнэце! Але Сяргей лічыць, што яго праграма нашмат прасцейшая і больш зручная ў карыстанні. Да таго ж, яна запускаецца без інтэрнету. І месца «Abitur» займае нашмат: не больш за тры мегабайты.

Зараз Сяргей працягвае дзейнасць у сферы ІТ, развівае свае навыкі далей: вучыцца ў Беларуска-дзяржаўным універсітэце інфарматыкі і радыёэлектронікі, а таксама падпрацоўвае ў кампанію, распрацоўваючы дызайн інтэрфейсаў. Займаецца ён і іншымі праектамі... Кажы, што «Abitur» для яго — добры досвед, але гэта толькі першая прыступка ў рэалізацыі сваіх магчымасцяў.

Юлія АДАМОВІЧ.

Извещение о проведении 9 сентября 2019 года торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Банк Дабрабыт»

Сведения о предмете торгов (продаваемом имуществе)			
Наименование, характеристика имущества, входящего в состав предмета торгов	Местонахождение	Начальная цена с учетом НДС, бел. руб.	Размер задатка, бел. руб.
изолированное помещение общей площадью 145,3 кв. м с инв. № в ЕГРН 500/D-100494 (наименование: административное помещение; назначение: административное помещение)	г. Минск, ул. Максима Богдановича, д. 120 Б, пом. 5	352 634,90	35 200,00

Продавец имущества: ОАО «Банк Дабрабыт», ул. Коммунистическая, 49, пом. 1, 220007, г. Минск
Организатор торгов: государственное предприятие «МГЦН», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск

Условия торгов: победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся в соответствии со статьями 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения торгов по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Банк Дабрабыт», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие с организатором торгов соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе проведения торгов, а также представившие организатору торгов следующие документы: заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица, а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет государственного предприятия «МГЦН» № ВУЗ4 ВР5В 3012 1049 7101 9933 0000 в Региональной дирекции № 700 по г. Минску и Минской области ОАО «БПС-Сбербанк», БИК ВР5В5ВУХ, УНП 193995853, в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

Торги проводятся в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наименьшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и включает НДС. В ходе торгов участники имеют право предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платежных документов о перечислении суммы вознаграждения и подписывается в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся 9 сентября 2019 года в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 05.08.2019 по 05.09.2019 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. Телефоны для справок: (017)327-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»); (017)239-19-26 (ОАО «Банк Дабрабыт»)

Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» сообщает о проведении 02.09.2019 г. повторного открытого аукциона (цена снижена на 50%)

Лот № 1: Капитальное строение с инв. № 700С-49170 – гараж, площадью – 101,0 кв. м, назначение: здание специализированного транспорта, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 74010000005003093 (право постоянного пользования, площадь 0,411 га, назначение: земельный участок для содержания и обслуживания склада материалов) по адресу: г. Могилев, ул. Полевая, 6. **Капитальное строение с инв. № 700С-49160** – Склад материалов, площадью – 1024,0 кв. м, назначение: специализированный склад, торговый баз, без материально-технического снабжения, хранилищ, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 74010000005003093 (право постоянного пользования, площадь 0,411 га, назначение: земельный участок для содержания и обслуживания склада материалов) по адресу: г. Могилев, ул. Полевая, 6. **Капитальное строение с инв. № 700С-54961** – Ларек, площадью 12,1 кв. м, назначение: здание специализированное розничной торговли, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 74010000005003093 (право постоянного пользования, площадь 0,411 га, назначение: земельный участок для содержания и обслуживания склада материалов) по адресу: г. Могилев, ул. Полевая, 6. **Инв. № 2:** торговый павильон (3,5*6,0), инв. № 126; зал учета топлива, инв. № 518; забор из металлопрофиля, инв. № 809; металлоконструкция склада (19,0*5,7), инв. № 805; мощение цементно-бетонное, инв. № 70057; складские базы, инв. № 18; охранная сигнализация, инв. № 102; сигнализация, инв. № 40; стеллаж «Нико», инв. № 116; стеллаж угловой, инв. № 37; стеллаж ШП-1930, инв. № 21; стеллаж ШП-1930, инв. № 30; стеллаж ШП-1930, инв. № 31; стол для компьютера, инв. № 50; стол для компьютера, инв. № 51; стол для компьютера, инв. № 52; стол для компьютера, инв. № 53; стол для компьютера, инв. № 67; шкаф 2-створчатый, инв. № 17; шкаф для одежды 2-ств., инв. № 34; шкаф для одежды 2-ств., инв. № 36; шкаф для одежды МД-184, инв. № 19; шкаф для одежды МД-184, инв. № 55; шкаф прихожей ПТ-59, инв. № 20; кондиционер «Сплит-с канальным КВП 450450», инв. № 224; котел FERROX, инв. № 127. **Начальная цена продажи:** 386 904,42 бел. руб. с учетом НДС (20%). Сумма задатка: 38 690,44 бел. руб.

Аукцион состоится 2 сентября 2019 года в 15.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352. Подана заявка (осуществляется лично) и внесение задатка: по 30.08.2019 до 15.00 в рабочие дни с 8.30 до 12.30, с 13.30 до 16.30. Аукцион может быть отменен в любое время, но не позднее, чем за три дня до даты аукциона.

Продавец: ОАО «Быховский консервно-вогцешушальны завод», УНП 700183996, Могилевская обл., г. Быхов, ул. Красноармейская, 26

Организатор аукциона: Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352

Расчетный счет для внесения задатка: Получатель платежа РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, р/с:БАН ВУ21ВР5В0121543370109330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, БИК БАН ВУ21ВР5В0121543370109330000

Срок и условия оплаты: победитель аукциона возмещает затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 (трех) рабочих дней со дня проведения аукциона. Продавец и Победитель аукциона обязаны в течение 15 (пятнадцати) календарных дней со дня подписания протокола аукциона подписать договор купли – продажи предмета аукциона. Оплата предмета аукциона производится на условиях заключенного договора купли-продажи

Информация о предыдущем аукционе была опубликована в номерах газеты «Звезда» от 12.03.2019, 03.05.2019 и 25.06.19. **Дополнительную информацию можно получить по тел.:** +37522-72-41-14, +37529-624-26-25, Mogilev@ino.by

Извещение о проведении 91-го открытого аукциона по продаже земельных участков в Солигорском районе 11 сентября 2019 г.

№ лота	1	2	3	4
Предмет аукциона	право заключения договора аренды земельного участка			
Адрес земельного участка	Минская обл., Солигорский р-н, Чижковский с/с, п. Хвалеве, ул. Центральная, 10А	Минская обл., Солигорский р-н, Чижковский с/с, п. Хвалеве, ул. Центральная, 6Б	Минская обл., Солигорский р-н, г. Солигорск по ул. Строителей	Минская обл., Солигорский с/с, Д. Старобинский по ул. Советская
Кадастровый номер	625085411601000116	625085411601000117	625050100001003063	625086202101000352
Площадь, га	0,1354	0,1353	0,2609	0,0742
Назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества (целевое назначение)	размещение объектов усадебной застройки (строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома)	размещение объектов многоквартирной жилой застройки (строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома повышенной комфортности)	размещение объектов многоквартирной жилой застройки (строительство и обслуживание многоквартирного жилого дома повышенной комфортности)	размещение объектов розничной торговли (строительство и обслуживание магазина)
Условия инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории*	имеется подъезд с песчано-гравийным покрытием, возможность подключения к сетям электроснабжения, газоснабжения, связи	имеется транспортная и инженерная инфраструктура	имеется транспортная и инженерная инфраструктура	имеются асфальтированные подъездные пути, возможность подключения к сетям электроснабжения, газоснабжения и связи
Характеристика расположенных на участке инженерных коммуникаций и сооружений	земельные участки, расположенные в охранных зонах электрических сетей, – 0,0046 га	земельные участки, расположенные в охранных зонах электрических сетей, – 0,0048 га	земельные участки, расположенные в охранных зонах сетей и сооружений теплоснабжения, – 0,0272 га, линий связи и радиосвязи – 0,0197 га, электрических сетей – 0,0015 га, объектов газораспределительной системы – 0,0423 га	земельные участки, расположенные в охранных зонах линий связи и радиосвязи, – 0,0036 га
Начальная цена продажи, руб.	1 084,18	1 083,38	43 978,66	212,54
Сумма задатка, руб.	216,00	216,00	8 795,00	42,00
Срок аренды земельного участка / условия продажи	30 лет / см. пункт 6			20 лет / см. пункт 6
Затраты на организацию и проведение аукциона, руб.	2 411,03	2 463,29	3 072,84	3 345,40
				+ затраты на объявление в СМИ
<i>* в разделе указаны коммуникации, к которым возможно подключение в указанном населенном пункте</i>				

Продавец: Солигорский районный исполнительный комитет (далее – райисполком), 223710, г. Солигорск, ул. Козлова, 35.

Порядок проведения аукциона и порядок оформления участия в торгах определяются Гражданским кодексом Республики Беларусь, Положением о порядке организации и проведения аукционов на право заключения договоров аренды земельных участков, утвержденным Советом Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462.

1. Аукцион состоится в 15.00 11 сентября 2019 г. по адресу: г. Солигорск, ул. Козлова, 35, зал заседаний райисполкома.

2. Для участия в аукционе необходимо представить следующие документы:

1. Заявление на участие в аукционе по установленной форме; при подаче заявления представитель юридического лица должен иметь паспорт, доверенность на участие в аукционе и на подписание документов, физического лица (или его представитель, участвующий в аукционе по нотариально удостоверенной доверенности) – паспорт;
- 2.2. копии устава, учредительных документов, свидетельства о государственной регистрации юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов (для юридического лица), копию свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования (для индивидуальных предпринимателей), копию паспорта, выписку об открытии в филиале БЗС АСБ «Беларусбанк» лицевого счета для возврата задатка (для физических лиц);
- 2.3. документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) на расчетный счет райисполкома (УНП 601061003) № ВУ75 АКБВ 3641 0000 в течение одного месяца со дня осуществления государственной регистрации права на земельный участок в ОАО «БПС-Сбербанк», БИК АКБВВУ21633, с отметкой банка, не позднее срока окончания приема документов на участие в аукционе – 5 сентября 2019 г.;
- 2.4. граждан, индивидуальный предприниматель или юридическое лицо заключает с райисполкомом соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по установленной форме.

исполкомом соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по установленной форме. 3. По лотам №№ 1 – 4 осуществляется ежегодная оплата арендной платы согласно кадастровой стоимости земельного участка и его целевому назначению. 4. Всем желающим предоставляется возможность предварительно ознакомиться с земельными участками и документацией. Осмотр земельных участков осуществляется претендентами на участие в аукционе самостоятельно либо в сопровождении специалиста управления землеустройства райисполкома в согласованное время (рабочие дни) в течение установленного срока приема документов.

5. Аукцион по каждому лоту состоится при наличии не менее двух участников. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов максимальную цену.

6. Победитель аукциона либо единственный участник неосостоявшегося аукциона обязан подписать протокол аукциона в день проведения аукциона;

в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона внести плату за предмет аукциона (в счет оплаты засчитывается сумма внесенного задатка), возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения;

не позднее 2 рабочих дней после совершения оплаты заключить с районным (сельским) исполнительным комитетом договор аренды земельного участка и осуществить в двухмесячный срок, после его заключения, государственную регистрацию права на земельный участок;

7. Документы на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Солигорск, ул. Козлова, 35, кабинет 244, с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00 по рабочим дням со дня опубликования настоящего извещения и по 5 сентября 2019 г. включительно. Контактные телефоны: 8 (0174) 22 77 46, 22 55 23.

8. Победитель аукциона либо единственный участник неосостоявшегося аукциона обязан подписать протокол аукциона в день проведения аукциона;

в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона внести плату за предмет аукциона (в счет оплаты засчитывается сумма внесенного задатка), возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения;

не позднее 2 рабочих дней после совершения оплаты заключить с районным (сельским) исполнительным комитетом договор аренды земельного участка и осуществить в двухмесячный срок, после его заключения, государственную регистрацию права на земельный участок;

7. Документы на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Солигорск, ул. Козлова, 35, кабинет 244, с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00 по рабочим дням со дня опубликования настоящего извещения и по 5 сентября 2019 г. включительно. Контактные телефоны: 8 (0174) 22 77 46, 22 55 23.

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению Республиканского дочернего унитарного предприятия «Белоруснефть-Транс» (продавец) извещает о проведении 23 августа 2019 года открытого повторного аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20

№ лота	Наименование предмета торгов	Начальная цена продажи имущества, без учета НДС (20%), бел. руб.	Сумма задатка, без учета НДС (20%), бел. руб.
1	Грузовой специальный бункер MAZ 533702 240 (рег. знак № AM 3033-3), инвентарный номер № 2701 (по бух. учету), год выпуска – 2006	17 736,56	1 773,66
2	Грузовой специальный бункер MAZ 533702 240 (рег. знак № AM 3047-3), инвентарный номер № (по бух. учету), год выпуска – 2006	17 709,56	1 770,96
3	Грузовой специальный MAZ 533702 240 (рег. знак № AM 3076-3), инвентарный номер № 2360P (по бух. учету), год выпуска – 2004	25 712,77	2 571,28
4	Седельный тягач MAZ-MAN 640268 (рег. знак № AK 7800-3), инвентарный номер № 6934 (по бух. учету), год выпуска – 2008	2 000,30	200,03
5	Грузовой специальный автомобиль MAZ 533702 241 (рег. знак № AM 3194-3), инвентарный номер № 1891K (по бух. учету), год выпуска – 2005	27 023,25	2 702,33

Продавец: государственное предприятие «Белоруснефть-Транс», ул. Книжная, 15Б, 246003, г. Гомель, Республика Беларусь. **Порядок ознакомления с имуществом осуществляется по контактным тел.:** 8 (029) 249-56-43, инженер транспортного цеха – Терещенко Павел Александрович. **Шаг аукциона – 5%. Для участия в аукционе необходимо:**

- 1) Оплатить задаток на расчетный счет Продавца (Республиканское дочернее унитарное предприятие «Белоруснефть-Транс»): УНП 491317683, IBAN ВУ34 ВР5В 3012 1728 2601 1933 0000, БИС (SWIFT) банка ВР5В5ВУХ в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, назначение платежа – задаток за участие в аукционе за лот № (задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления) 2) Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов можно с 8 августа 2019 г. по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, 2-й этаж, каб. «Эксперт-Услуга» в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00. Прием заявлений для участия в аукционе заканчивается 21 августа 2019 г. в 16.00 включительно (предварительно по контактным телефонам Организатора торгов). Заявления, поступившие после установленного срока, не принимаются. Организатор аукциона вправе отказать от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 5 (пять) дней до его проведения.

В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только единственным участником, объект аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 (пять) %. Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие. Невяка участника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается Продавцом в течение 5 (пяти) рабочих дней со дня проведения торгов. Победителем торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение 20 (двадцати) календарных дней от даты подписания протокола о результатах аукциона; оплатить приобретенное имущество согласно договору купли-продажи и возместить затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 (трех) рабочих дней с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет исполнения обязательств по договору купли-продажи. Проводится аукцион в соответствии с Положением открытого акционерного общества «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга». «О порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части)». Ранее опубликованное извещение о торгов размещено в газете «Звезда» от 25.05.2019 г. № 96 (28963). **Порядок оформления участия в аукционе, в том числе документов, необходимых для регистрации участника торгов, порядок проведения аукциона размещены на официальном сайте Организатора торгов – www.domeleblekama.by, раздел «Аукционы». Дополнительную информацию по контактным телефонам Организатора торгов: 8 (0232)23-23-54, 23-23-56, 8 (029) 126-66-62**

Аўтарка найчасцей выступае з сацыяльнымі тэмамі, якія добра ўмею падаць праз мастацкі твор. Гісторыя Светлячка не можа не закрануць душу.

Сёння начное дзяжурства належыць мне. Будзе жоўты, як старая папера, круг ад настольнай лямпы, будзе вечная кніга з дробным шрыфтам, апошнюю старонку якой перагарну тады, калі абрынецца на свет другі патоп, будзе пранізліва-гучнае ціканне гадзінніка — пульс часу. Будзе ноч...

А пакуль што хуткім крокам іду па горадзе. Парк сцэле пад ногі мокрае клянёвае лісце колеру золата. Шары ліхтары, вымытыя да бляску, коцяцца ўздоўж алеі, не адстаючы ні на крок. І я бягу — не магу ўтрымацца. На скрыжаванні жоўтае святло дае перавесці дыханне, але гэта некалькі секунд. Плынь падхліпвае мяне і нясе далей. Мільгаюць вітрыны, газетныя шапікі з ручайкамі цікавых да таго, што робіцца ў свеце, лавачкі і аранжавыя камізэлькі адказных за чысціню горада... Звычайна пыль пакідала мяне якраз ля неабходных дзвярэй, але гэтым вечарам я сама выпала з яе. Выпала, бо ўбачыла жанчыну з пустымі вачыма (у ТАКІХ вочы заўсёды пустыя).

Яна сядзела на прыступках ля дзвярэй жаночай кансультацыі, белая, як крэйд. Глядзела праз рэчы і людзей, не плакала і, здавалася, не дыхала. Яна прамерзла

гненне, павінна расказаць ёй праўду. Некалі даўно мы з калегамі спрачаліся, ці варта гаварыць нашым дзецям пра тое, хто яны. Спярша я была супраць, але потым зразумела: для таго каб выконваць работу, ім патрэбна ведаць.

— Як цябе завуць? — спытала я, каб хоць на некалькі імгненняў адцягнуць момант праўды.

— Светлячок, — сказала дзяўчынка.

— Я не твая мама, Светлячок.

Тысячу разоў бачыла, як гаснуць дзіцячыя вочы пасля гэтых слоў.

— Тады хто?

— Ведаеш, твая мама аднойчы моцна закахалася і аслепла ад сваіх пачуццяў. Яна не заўважала нічога навокал, жыла толькі імі. Пра жонку і дзяцей свайго каханага яна ведалася толькі тады, калі раскажала яму пра цябе, пра тое, што ты будзеш.

— А тата?

лавою — дах здымнай кватэры... Выбару, здавалася, не існавала. Мама Сонейка зрабіла тое самае, што і твая.

— А гэты хлопчык на ложку справа? — спытала дзяўчынка.

— Ліхтарык. Яго мама яшчэ дзяўчынкай звязалася з дрэннай кампаніяй і аднойчы раніцай пасля вясёлай ночы з водарам гарэлі прачнулася побач з незнаёмцам. Гэта быў канец. У школе, дома — паўсюль хутка стала вядома. Асабліва злаваяўся строгі бацька, паабяцаўшы ніколі не дараваць. Простае выйсце падказала старэйшая сястра, за руку адвяла куды трэба. Ліхтарык так і не нарадзіўся, а дзяўчынка, яго маці, потым памерла. Ёй было 15...

Светлячок маўчала, толькі рэдкія ўсхліпы ўваходзілі ў мае плячо, як нажы.

— Скажыце, я... Мы калі-небудзь убачым сваіх мам?

— Убачыце, — сказала я. — Ты пра ўсё даведасяш заўтра.

Я пасадзіла яе на ложак, дапамагла зняць сукенку і апрануць сарочку, потым накрыла коўдрай і пацалавала ў лоб.

— Дабранач.

Я бегла па калідоры. Лесвіца... Нарэшце! Цяпер можна плакаць уголас. Я села за свой стол. Той самы. І старонка разгорнута кнігі хутка размокла ад слёз, як караблік з газетнай паперы, што пацярпеў крушэнне ў вірлівым ручаі.

Ведаецца, часам я праклінала сваю работу, часам мне здавалася, што я змагу без яе жыць. Дарма.

Усю ноч я сядзела без руху, а потым незаўважна заснула цяжкім, як вечнасць, сном. Сонца з'явілася раптоўна... Яно

Новая рубрыка часопіса «Маладосць» пад назвай «Адкоткі» — спроба альтэрнатывы ютабуайскім коцікам. Тут таксама яны, але жывёлы не смешаць, а нечому вучаць.

**Юль'яна ПЯТРЭНКА
ВУЧУСЯ
НЕ БЫЦЬ
МАМАЙ**

Марго бывала ў руках ветэрынара — цяпер ёй ніколі не ведаць радасці і смутку мацярынства. Таму яна раўнадушна назірае праз аконную шыбу за тым, як суседская чорная котка перацягвае праз плот свайго непапулярнага вывадка.

Качаньты пішчаць і працяжыцца, брыкаюцца і валтузцяцца між сабой. Толькі мама перацягне за карак першага і возьмецца за другога, як першы зноў падлезе ў шчыліну пад плотам, апынецца ў нашым гародзе і пачне кусаць яе хвост ды цягца за вушы братоў і сястрычак. Усе чацвёрэ аднолькава пушыстыя і рудыя — і мы з Марго дакладна ведаем, хто іх тата.

Влізнула персу з кірпатай мордачкай і закручанымі вусамі не пашанцавала: ці то згубіўся, ці то выкінулі. З шыкоўнага і велічнага караля ён паступова ператварыўся ў пірата і разбойніка: адно вока, разадраныя вушы, перабітая лапа і выцвілая, з каўтунамі поўсць. Але і ў такім выглядзе былы кароль застаецца манархам: з абурэннем патрабуе на чужых ганках падаткі — рыбы і сасіскі, з пагардай дражніць з платоў ніжэйшую расу сабак, не дае праходу праз свае ўладанні ніводнаму кату-чужынцу і лёгка даганяе любую котку-фрэйліну, на якую толькі ўпадзе позірк.

Нават мая храбрая каралева і тая асцерагаецца перса. Марго абыходзіць аднавокага за дваццаць крокаў, пакуль той адпачывае ў цяньку пад кустом парэчак, варушыць рудым хвостом і назірае за парадкам. Да шматлікіх сваіх нашчадкаў вялікай справы яму няма. Ляжыць паважна, як леў.

Мой муж таксама Леў. Па гараскопе. І таксама любіць паважна паляжаць. Пад парэчак — менш, на канале з пультам ці кніжкай — больш. З сына асабліва не няньчыцца. Лічыць: усё, што мог, яму даў, у галаву ўклаў. Параду ці дапамогу сын атрымае, калі спатрэбіцца. Астатняму навучыцца сам, праз асабістыя шышкі, сінкі і граблі. Як усё. Інакш немагчыма.

А я? Я — львіца, ваўчыца і мядзведзіца! Рукаю без шуму, бачу ў цемры, чую здалёк і не сплю начамі! Я — МАМА! Нават калі сабраць з ваколіцы усіх клпатлівых котак і курыц-квахтук ды скласці іх на вагі, то і яны не пераважаць: сваё дзіцяцка я перанясу праз любы плот і ўсялякую лужыну. Расчашу, прыбярэ і распраўлю хвосцік. Зашпілю гузікі і завяжу шнуркі. Прынесу ежу, падатную коўдру і правурачку калыханку. Знайдзі найлепшых сяброў і настаўнікаў. Расчышчу дарогу, змяту перашкоды і парву ворагаў!

Але чаму, чаму сын не цягнуў гэта? Чаму больш цягнецца да таты і бавіць з ім час? Няўжо сам хоча праз плот лезці? Хоча ўпасці і выпацкаць лапы? Што скажаш, Марго? Ад каго ж маё дзіцяцка ўзяло розум і здаровы сэнс?

Котка пазяхнула і скруцілася на падваконні: «Ад цябе. Бацькаў у бацькі застаўся...»

Настасся НАРЭЙКА

СВЕТЛЯЧОК

да касцей, запэчкала брудам паліто колеру кавы з малаком. Я пайшла далей, бо ведала, што, калі загавару з незнаёмкай, пачну яе шкадаваць. Гэта нельга...

Я спынілася перад старым двудзвяр'вым домам з забітымі крыж-накрыж вокнамі і гучна ўцягнула паветра, горкае, што палыць. «Толькі азірніся!» — прыгразіла сабе і рванула з усяе сілы перакошаныя дзверы з аблупленай фарбай.

Гэты стары будынак быў месцам маёй працы. Ніхто ў горадзе нават не здагадаваўся, што ў ім жывуць дзеці. Тыя дзеці, што маглі б хадзіць па зямлі, гаварыць прыгожай мовай, спяваць цудоўныя песні, смяяцца, плакаць, радавацца і сумаваць. Яны маглі б жыць, калі б у будынку побач, у той самай жаночай кансультацыі, іх не пазбавілі такой магчымасці.

Я зачыніла за сабою дзверы і прыціснулася да іх ілбом. Я баялася павярнуцца і ўбачыць немінучае. Я ведала, што за спінай маёй, за сталом, які на сённяшняю ноч стане маім прыстанкам, сядзіць дзіця — хлопчык ці дзяўчынка (хутчэй за ўсё, дзяўчынка), — чыя маці (хоць якая яна маці?) брыдзіць зараз па вуліцах начога горада ў паліто колеру кавы з малаком і ведае, што ўсё для яе скончана.

— Скажыце...
Я здрыганулася, пачуўшы тоненькі, бы звоначкі, голас.

— Вы — мая мама?
Я павярнулася павольна-павольна ў спадзяванні, што мне проста падалосся. Але за сталом у белым (яны заўсёды ходзяць у белым, нашы дзеці) сядзела дзяўчынка з залатымі, як лісты ў парку, валасамі. Яна глядзела на мяне, і вочы яе былі не пустыя. Нечалавечыя вочы, бо і сама яна была не чалавекам, а анёлам (мы не разумеем, чаму ў нашых дзяцей не растуць крылы...).

Дзяўчынка паўтарыла сваё пытанне яшчэ раз. Я падыйшла, узяла яе на рукі, села. Яна зручна ўладкавалася на маіх каленях, абняла рукамі за шыю, змахнуўшы з каўняра паліто кропелькі дажджу. Я ведала, што цяпер, у першае ж ім-

— Людзі часта робяць памылкі, Светлячок. Таму ён папрасіў тваю маму ніколі больш яго не турбаваць і знік. А яна была слабая і ганарлівая адначасова, баялася скосых позіркаў і таго, што скажуць пра яе ў маленькім горадзе.

— Мама вырашыла, што я ёй не патрэбная?

— Так, — нельга было хлусціць нашым дзецям. — Яна пайшла туды, дзе людзі ў белых халатах дапамагаюць пазбавіцца... развітацца... вызваліцца...

Я не магла падабраць слова.

— Я зразумела, — апусціла галаву дзяўчынка, а потым зноў паглядзела мне проста ў вочы. — Гэта справядліва?

— Несправядліва, — не задумваючыся, сказала я. — Ты, напэўна, стамілася, Светлячок? Пойдзем, я пакажу табе твай лажак.

Мы ціха падымаліся па лесвіцы, каб не патрывожиць сваімі крокамі іншых дзяцей.

Я правяла яе паміж двума радамі ложкаў і паказала вольнае месца. Яна наблізілася, правяла маленькай рукой па мяккай тканіне белай начной сарочкі, раскладзенай паверх коўдры.

— Табе дапамагчы?

Яна кінула і павярнулася спінай, каб я магла расшпіліць гузікі. Я вызваліла адзін, другі, трэці... І толькі на чацвёртым плечы Светлячка дробна задрыжалі. Імгненна павярнуўшы дзяўчынку да сябе, я моцна абняла яе, нібы хацела выціснуць увесь боль з гэтага маленькага чалавека.

— Скажыце, ва ўсіх гэтых дзяцей таксама не будзе жыцця?

— Жыццё будзе. Толькі іншае. Ты ўсё зразумееш потым.

— Чаму мамы кінулі іх? Таму што былі такія слабыя, як мая?

— Сітуацыі розныя, Светлячок. Вось бачыш, злева ад цябе спіць дзяўчынка. Яе завуць Сонейка. Светлае імя, праўда? Мама гэтай дзяўчынкі зацэжарала і нечакана засталася без мужа. Ён загінуў, у яе на руках ужо былі пяцёра сыноў, над га-

прайшло праз забытыя дошкі вокны і заліло пакой цёплым грэцкім мёдам. Наш дом ажываў. Дом маленькіх анёлаў...

Тупаценне босых ногак прымусіла мяне схамянуцца. Я паднялася з крэсла і замерла ў чаканні: вось зараз па лесвіцы скоццяцца мне насустрач нашы дзяўчынкі і хлопчыкі з незвычайнымі імёнамі... Аднак тупаценне раптам сціхла. Я спярша спужалася, а потым усломніла пра Светлячка. Відаць, дзеці заўважылі, што ў іх пакоі з'явілася новенькая, і зараз распываюць яе.

Я паглядзела ў люстэрка на сцяне. Валасы былі збытыя, а вочы — сухія і горкія. Я пайшла наверх. Дзеці сапраўды абступілі Светлячка.

— Добрай раніцы, — усміхнулася я.

З радаснымі воклічамі яны кінуліся да мяне, ледзь не збіўшы з ног.

— Вось гарэзы, зусім вы распусціліся! — пачуўся ад дзвярэй голас май калегі, той, што прыйшла на дзённую змену.

Калі дзеці кінуліся жадаць добрай раніцы маёй напарніцы, да мяне ціха падыйшла Светлячок.

— Вы абяцалі мне расказаць...

Я ўзяла яе за руку і павяла ў свой пакой. Сюды, на Канапу Сакрэтаў, прыводзіла кожнага. І кожнаму раскавала адно і тое ж.

— У цябе цяпер будзе праца, Светлячок.

— Праца? — яна перапытала без усялякай цікавасці.

— Так. Ведаеш, на свеце вельмі шмат жанчын, якія зараз знаходзяцца ў стане вагання, думаюць, робяць выбар, як некалі твая мама. Дык вось, нашы дзеці, і ты ў тым ліку, прыходзяць да гэтых жанчын у снах і расказваюць, угаворваюць, спрабуюць засцерагчы ад памылкі, зберагаючы тым самым іншых хлопчыкаў і дзяўчынак.

— Гэта дапамагае?

— Дапамагае. Не заўсёды, зразумела, але ўсё ж.

Яе тварык засвяціўся ўсмешкай:
— Калі я магу пачаць?

SEX=БАЯСЫ

БЕЗ ТВАРУ

Усе памятаюць аднайменны баявік з элементамі навуковай фантастыкі і Джонам Траволтам і Нікаласам Кейджам у галоўных ролях, які выйшаў на кінаэкраны ў 1997 годзе? Нагадаю каротка, што па сюжэце фільма спецыяльны агент ФБР і вядомы міжнародны тэрарыст памяняліся тварамі. А потым кожны ў новым абліччы, але з ранейшай сутнасцю працягвае свае справы. Карацей, не забывайцеся — дзе хто. («— Ну, як у вас з дзецьмі? — Стаміліся вельмі, не высыпаем, часу на сябе ўвогуле няма. — А Лена як? — Лена — гэта я. Пеця выглядае яшчэ горш.») І галоўная задача станоўчага героя — вярнуць сабе твар і, адпаведна, добрае імя. Гэта я да чаго хілю? Навуковая фантастыка стала рэальнасцю. Я пра нядаўнюю вірусную папулярнасць дадатку FaceApp, які праз фота дазваляе змяняць пол, узрост, карктаваць прыгажосць. Хто паспеў «састарыцца» сам і паглядзець на знакамітасцяў у гадах? Усе прыгажунчыкамі атрымаліся ці толькі зоркі? («Я не стары, у мяне проста твар вінтажны.»)

Усё б нічога, гэтае штучнае старэнне можна было б разглядаць як чарговую забаву, каб не адно але... Амаль адразу са з'яўленнем дадатку пачалі гаварыць пра рызыкі, звязаныя з ім. Падобныя праграмы збіраюць велізарныя аб'ёмы персанальных звестак і ніхто не ведае, як яны будуць выкарыстаны ў будучыні. Варыянтаў мноства: ад рэкламы да маніпулявання грамадскім меркаваннем на выбарах, кажучы спецыялісты. («У пошукавых запыхах у інтэрнце перад уводам тэксту трэба папярэджаць людзей: «Усё, што вы напішце, будзе выкарыстана супраць вас у рэкламе.») Вось тут сапраўды — як бы ў будучыні не «страціць твар»...

Або знайсці яго там, дзе быць не павінна. Гэта я ўжо пра іншае. Дзякуючы тэхналогіі DeepFake можна лёгка і без асаблівых тэхнічных навыкаў «прыстаўляць» галовы зорак ці звычайных дзяўчат да цел порнаактрыс.

Відэаролікі адрэдагаваныя настолькі добра, што іх не адрозніць ад сапраўднага кіно «для дарослых». («Кожны раз, калі гляджу са сваёй дзяўчынай парнафільм, мы пачынаем займацца каханнем, і я пралускаю ўсё самае цікавае.») Небяспека ў тым, што тэхналогія можа быць выкарыстана для шантажу ці прыніжэння жанчын.

А дадатак DeepNude «распранае» дзяўчат праз нейрасеткі. На хлопцах дае збой, паколькі не для таго распрацоўваўся. («— Мой муж лічыць, што ў яго фігура, як у грэчаскага бога. — Ты патлумач яму, што Буда зусім не з Грэцыі.») Журналісты прызвалі яго звальняючай вышэйназванага дадатку DeepFake. Новы алгарытм яшчэ прасцейшы ў засваенні — фэйківак здымак можна зрабіць за пару клікаў. Карыстальнік загружае фота чалавека ў адзенні, а на выхадзе атрымлівае выяву з аголеным целам. Гэты дадатак быў узмацнены, і здымкі трапілі ў адкрыты доступ. Балазе, неўзабаве аўтары сервісу закрылі праект, бо карыстальнікі пачалі злоўжываць ім. («Потрэяў ліцо!») Памятаеце гэты эпізод з выступлення чэмпіёнаў Найвышэйшай лігі КВЗ каманды зборнай БДУ?

А некаторыя агляюцца добраахвотна. Напрыклад, спявачка Наташа Каралёва. Усё пачалося з таго, што яе каляжанка па цэху Свята-Лабда выклала ў сеціве здымак, на якім цалкам голая бландзінка стаіць на галаве ў адной з папулярных у ёзе асан. Насамрэч гэта была вядомая амерыканская блогерша Nude Yoga Girl. Дзяўчына публікуе здымкі, на якіх пазіруе ў розных асанах, але пры гэтым заўсёды хавае свой твар. Карыстальнікі вырашылі, што на фатаграфіі Лабда, пакуль блогерша не абвінаваціла тую ў прысвойванні чужой славы. Каралёва вырашыла памірыць апанента і, прыгадаўшы цыркавое мінулае, прыблізна паўтарыла позу амерыканкі. Здымак падпісала кшталту «ў свае «ягадныя» 46 гадоў мне не сорамна дэманстраваць сваё аголенае цела». Ведаеце, і не паспрачаешся — сапраўды ўсё на месцы...

Гэта ж, як у Джэніфер Лопес, якая нядаўна адзначыла сваё 50-годдзе. З гэтай нагоды ўсе зноў загаварылі аб прыгажосці галівудскай спявачкі і актрысы: згадалі і пра чароўную ўсмешку на твары, і пра шыкоўную фігуру ў такім узросце. Дарэчы, другім не менш вядомым «тварам» у Лопес з'яўляецца якраз «пятая кропка». («Сустрэкаюцца Брытні Спірс і Джэніфер Лопес. — Прывітанне, Брытні! Прывітанне, э-э-э... А ну, павярніся. А-а! Прывітанне, Джэніфер!») Сама бібліярка кажа, што гэтыя выгібы ў яе ад прыроды. «У маёй сямі гаварылі: «У цябе вялікая попа, і гэта выдатна!» («Добрыя зубы — выдатны «кардаш'ян.»)

Прыблізна ў гэты ж час з галівудскага акцёра Кевіна Спейсі знялі абвінавачванне ў сексуальным дамаганні, праз якое ён пазбавіўся роляў і прэміі «Эмі». І хоць пішучы нешта кшталту таго, што асадачак, маўляў, застаўся, чалавек па сутнасці вярнуў сабе твар, бо сваёй віны ён не прызнаваў. З гэтай нагоды хочацца прыгадаць брытанскую актрысу Зоі Уонамайкер (Мадам Трук з «Гары Потэра»), якая нежак на хвалі харасменту жартам сказала, што канкрэтна яе ніхто ніколі не дамагаў. І гэты факт у свой час крыўдзіў і раздражняў актрысу.

Вось такія ў кожнага праблемы. Са сваім тварам або без... («Зрабіў разумны твар — навучыся ім карыстацца.»)

Кастусь ХАЦЕЛАЎ-ЗМАГЕЛАЎ.

«Мяне абараняе дух айкідо»

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— У айкідо варта ісці, маючы добрую фізічную падрыхтоўку?

— Не абавязкова. Да мяне на заняткі прыходзяць хлопцы і дзяўчаты рознай фізічнай і духоўнай сілы. Наведваюць трэнеруючы людзі з інваліднасцю, адзін юнак нават атрымаў чорны пояс, маючы цяжкую форму ДЦП. Лічу гэта дасягненнем.

— Часта чуецца, што гэта адзінаборства — не жаночы кірунак баявога мастацтва?

— Калі толькі пачынала прафесійную дзейнасць, адчувала недавер з боку мужчын, але дзякуючы працавітасці і этанакіраванасці не раз даказвала, што здольная на многае. Па маім назіранні, рэальнай сярэдняй была мала дзяўчат — менш за пяць працэнтаў ад агульнай колькасці. З нядаўняга часу гэты паказчык змяніўся — даходзіць да 40.

— Навошта або па што прыходзіць у айкідо?

— Па-першае, каб навучыцца самаабароне. Але трэба разумець, што за месяц-два асвоіць асноўныя метады і тэхнікі не атрымаецца. Стывен Сігал, напрыклад, адпрацоўваў тэхніку «ірым-нагі», якую дэманстраваў у многіх фільмах, сем гадоў па чатыры гадзіны на дзень. Айкідо дапамагае і тым, хто хоча стаць больш упэўненым у сабе. А тым, хто займаецца ім дзеля атрымання тытулаў і павышэння самаацэнкі. Часам бывае, што ў працэсе навучання або нават пасля атрымання чорнага пояса ў некаторых знікае матывацыя: усё дасягнута, а, значыць, сэнсу працягваць трэнервацца няма. Здраецца, што мэта з часам змяняецца і студэнты застаюцца ў спорце. Гэты від баявога мастацтва падыходзіць і тым, хто не любіць спаборніцтва, бо яны амаль што не праводзяць яго.

— З чым гэта звязана?

— Галоўнае правіла заснавальніка айкідо — забарона на ўсе віды спаборніцтва. У гэтым адзінабор-

Трэнер і студэнтка адпрацоўваюць тэхніку.

стве майстар выкарыстоўвае сілу праціўніка супраць яго самога, сам жа застаецца ў духоўнай раўнавазе. Такім чынам, падчас паядынку няма мацнейшага, усе на роўных. Дарэчы, айкідо дапамагае адчуць гармонію ўнутры сябе. Калі я была школьніцай, мой трэнер Мінора Канэцукі, тэхнічны дырэктар брытанскай федэрацыі айкідо, казаў: «Дух айкідо будзе заўсёды абараняць цябе». Спачатку было складана ў гэта паверыць, але з гадамі заўважыла, што мне шанце па жыцці, я абмінаю няўдачы бокам. Не ведаю, якім чынам гэта працуе, але упэўнена, што я сапраўды пад абаронай сілы айкідо.

— Як часта можна атрымаць гэтыя даныя?

— Паміж атэстацыямі ёсць пэўныя часовыя перапынак: пачаць першым і другім данамі — два гады. Пасля ўсё залежыць ад ступені падрыхтоўкі і майстэрства. У айкідо ўсіх данаў дзесць: еўрапейцы ў сярэднім атрымаюць сем, японцы — восем ці дзевяць, дзясцят тытул толькі ў заснавальніка баявога мастацтва — Марыхэя Уэсібі і членаў яго сям'і.

Дарэчы, атрымаць дан або чорны пояс у айкідо — задача няпростая. Справа ў тым, што на першых курсах у студэнтаў шмат сіл, энергіі

і жадання трэнервацца, а на апошнім у некага з'яўляецца работа, тымчасова абаводзіцца сям'ёй, і часу на спорт застаецца мала.

— Якія распаўсюджаныя памылкі бываюць у пачаткоўцаў?

— Многія хочучы добрых вынікаў за кароткі прамежак часу. Я пераконваю, што спачатку яны павінны навучыцца асновам, інакш можна атрымаць траўмы, самая распаўсюджаная з якіх — расцягненне. Дарэчы, дзяўчаты часцей бываюць няўпэўненыя ў сабе і баяцца падаць, іх цяжка прымусяць рабіць нават беспечныя элементы.

«У гэтым адзінаборстве майстар выкарыстоўвае сілу праціўніка супраць яго самога, сам жа застаецца ў духоўнай раўнавазе».

— Адзінаборства настолькі ўвайшло ў ваша жыццё...

— Я так натхнёная тым, чым займаюся, што нават падчас цяжарнасці хадзіла на трэнерку, а ў дэкрэтным адпачынку была не больш за чатыры месяцы — хацелася хутчэй трапіць у залу. Бывае, што час ад часу наступае эмацыянальнае выгаранне, значыць, трэба пераклочыць увагу на нешта іншае. У маім выпадку гэта бокс: любімы муж і па сумяшчальніцтве трэнер прапанаваў заняцца гэтым відам спорту.

— Каб рухацца наперад па жыцці і ў прафесіі, вы...

— Я выязджаю на семінары тры-чатыры разы на год, наведваю кангрэсы, летнія школы. Часам сустракаю на такіх вячэрніх мерапрыемствах людзей ва ўзросце 80—90 гадоў — гэта надае сіл і дае матывацыю на далейшае развіццё. Імкнучы ўдасканальваць набытыя навыкі, павышаю ўзровень майстэрства і дапамагаю сваім вучням дасягаць поспеху ў айкідо. Ведаю, як цяжка дамагчыся вышэйня ў спорце, таму прыяма, калі яны дзеляцца дасягненнямі са мной, натхняюцца перамогамі і ідуць наперад.

Дар'я ШЛАПАКОВА.
Фота Ганны ЗАНКАВІЧ.

Чацвёртакурсніца Дар'я Максімава праводзіць з групай размінку.

ЧЫРВОНКА
Чырвоная змена

РЭПІТАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ №12

ад 19 лістапада 2009 года выдана

Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнік газеты —

радыцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»,

грамдасеа аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».

Дырэктар — галоўны рэдактар

СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

Ліцэнзія за выпуск: рэдактар аддзела

Надзея НИКАЛАЕВА, рэдактар аддзела Сяргей ПАСОЛЫКА.

Выдавец — радыцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Кантактная тэлефон: 292 44 12, 287 17 41.

e-mail: info@zviazda.by

Газета адрэдагавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве

«Выдавецтва «Беларускі Дом друку».

ЛД №02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 14.804.

Нумар падпісаны ў 19.30 07.08.2019 г.

Извещение о проведении 10 сентября 2019 года повторного открытого аукциона по продаже имущества открытого акционерного общества «ПИНЕМА»

Table with columns: Организатор аукциона, Продавец, Наименование, Адрес (номер дома), and detailed description of assets and machinery.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» извещает о повторном аукционе

ЛОТ 1: капитальное строение, инв. № 400/С-6175 (назначение – здание административно-хозяйственное, наименование – административно-производственный блок)...

Продавец – Гродненское областное потребительское общество, 230023, г. Гродно, ул. 1 Мая, д. 28, тел.: 72-30-50, факс 72-00-67

ОТЧЕТ по проведению рекламной игры «Покупка удачи 4.0»

Место и дата составления отчета: 08.08.2019 г. г. Минск, пр-т Независимости, 11/2, офис 328. 1. Организатор: общество с ограниченной ответственностью «Три-Вижн»...

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Брагинский комбинат бытового обслуживания» (продавец) в лице председателя ликвидационной комиссии Степаненко Д. А. извещает о проведении 10 сентября 2019 года открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, 2-й этаж

Table with columns: № лота, Наименование предметов торгов, Начальная цена продажи имущества с учетом НДС (20%), Окупаемость (20%), and detailed description of lots.

На экранх

Сантыменты Таранціна

Што здарылася і чаго не здарылася ў Галівудзе

У рэцэ рэшт сінэфільства Квенціна Таранціна, якога называюць то самым важным з сучасных рэжысёраў, то самым перацэненым, правялася не толькі ў цытаванні любімых фільмаў, але і ў сутнасці сюжэта. Кіно як цудоўная, надзвычайная, магічная трансфармацыя рэальнасці альбо нават паралельная рэальнасць, якой можна агарнуцца і насыціцца спаўна, — у карціне «Адночы... у Галівудзе» Таранціна прынаеца яму ў бязмежнай, непадзельнай, адданай любові. Традыцыйна з закручастай гісторыяй, невывучальным шыкоўным гумарам і жорсткімі крывавамі сценамі, але і з, уявіце такое спалучэнне, пашчотай, чуліваасцю і сентыментальнасцю.

Дзевяты фільм Квенціна Таранціна, усё ж аднаго з найважнейшых сучасных рэжысёраў, выходзіць у беларускі пракат. Прэм'ера «Адночы... у Галівудзе» адбылася на Канскім кінафестывалі — вяртанне Таранціна ў Кань выклікала, вядома ж, ажыятаж, але значных узнагарод фільму не прынесла, толькі Прэмію пальмавага сабакі.

Гэтым разам рэжысёр расказвае пра Галівуд канца 1960-х, калі яго «залатыя» гады засталіся ў мінулым, на пяці традыцыйнаму амерыканскаму жанру вестэрна наступілі спягэці-вестэрн, і ўся вытворчасць фабрыкі мрояў апынулася напярэдні вярціх змен.

Квенцін Таранціна ў новым фільме і добра знаёмы, і непазнавальны, Леонарда Дзі Капрыя і Брэд Піт вядома ж, ажыятаж, але значных узнагарод фільму не прынесла, толькі Прэмію пальмавага сабакі.

заробленую на вестэрнах 1950-х папулярнасць, іграе ў тым ліку ў тэлесерыялах і захрасае ў ролі «дрэннага хлопца». У гэты час Кіф Бут — у жыцці такі, якім Далтан з'яўляецца на экране. Ён спрытна заскоквае на дах, у размове вытрымлівае самаўпэўненія паўзы, па-сапраўднаму б'ецца з Брусам Лі, трапляе ў — гучаць трывожныя музычныя матывы — рознага кшталту заварушкі і становіцца іх галоўным героем.

Гэтым чалкам рэальным свеце — тут ёсць будучая зорка Брус Лі, знакіты Сіў МакКіін, нарэцце,

Вядома ж, асобным складнікам «Адночы...» з'яўляецца спецыфічны гумар Таранціна, бачны нават у тым, як адлюстроўваецца галівудскае і еўрапейскае кіно, і як адно з адным суседнічае: у карціну ўключаныя сцэны з фільмаў, дзе здымаўся альбо здымаецца Далтан, што прыносіць асобны тып задавальнення. Рэжысёр паспявае паіранізаваць над кіназоркамі, фемінізмам, італьянцямі, сяброўствам, хіпі, шаблонамі, чаканнямі глядача — літаральна над усю, але пакідае ў фабрыцы мрояў і ў дачыненым да фабрыкі мрояў нейкую непасрэднасць і пшчоту.

Бачна, самым частым камментарыем да «Адночы... у Галівудзе» з'яўляецца маленькая колькасць крываваых сценаў, якімі Таранціна, як бы цынічна гэта ні гучала, ўпісаны ў аналы. У сваім дзевятым фільме такі экспрэсіўны спосаб выказвання рэжысёр пакідае на кульмінацыю, і яго дазаванасць і своечасовасць спрацоўваюць надзвычайна.

Кульмінацыя і фінал увогле вырашаюць шмат што: нездарма рэжысёр падводзіць да іх эпізодамі-папярэдджаннямі ці сценамі-прадвеснікамі, а ў Канах асобна просіць журналістаў і кінакрытыкаў не раскрываць канцоўку ў сваіх матэрыялах. Фінал «Адночы... у Галівудзе» — асобная гульня, якая спрацоўвае і на карысць класічных таранцінаўскіх штучак, і на карысць — ужо па-за гумарам — пэўнай сентыментальнасці, і на карысць сансаўтваральных ці нават перавытваральных рэчаў. Уся гісторыя і яе фінал — вартае ўвагі адмысловае спалучэнне, такога Таранціна вы яшчэ не бачылі, але ўбачыць павінны.

Дарчы, і адсутнасць узнагарод Канскага кінафестывалу выглядае лагічнай, бо Квенцін Таранціна даўно перастаў чытацца ў кантэксце фестывальных прызоў; яго кіно стаіць вышэй нават за Залатую пальмавую галіну. «Адночы... у Галівудзе», фільм не толькі вялікага рэжысёра, але і, што важна, вялікага сінэфіла, паказваецца на вялікім экране з сённяшняга дня.

Сафія ПАЛЯНСКАЯ.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	5.35	20.55	15.20
Віцебск —	5.19	20.49	15.30
Магілёў —	5.25	20.45	15.20
Гомель —	5.27	20.36	15.09
Гродна —	5.51	21.09	15.18
Брэст —	5.57	21.04	15.07

Месяц

Першая квадра
7 жніўня.
Месяц у сузор'і
Стральца.

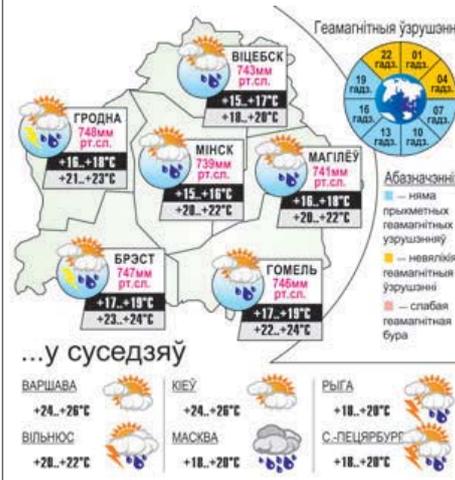
Імяніны

Пр. Праскоўі, Ермалая, Майсея,
К. Дамініка, Цыпрыяна, Эміліяна.

Фота Лына МАЛІННАЙ.

ЗАЎТРА

Даты

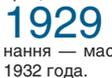
Падзеі

Людзі

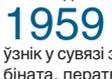
8 ЖНІЎНЯ

1919 год — 100 гадоў таму пачалася акупацыя Мінска польскімі войскамі. Польскае войска прасунулася да ракі Бярэзіны (на лінію Любань — Барысаў — Полацк — Дзвінск). Тут лінія фронту стабілізавалася да вясны 1920 года. Першая польска-савецкая вайна да верасня фактычна завяршылася, хоць перамір'е бакі не заключылі. Акупацыя горада працягвалася да 11 ліпеня 1920 года.

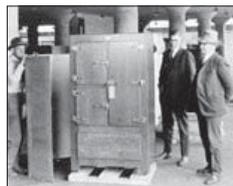
1929 год — заснавана «Рэвалюцыйная арганізацыя мастакоў Беларусі» (кіраўнік аб'яднання — мастак і скульптар А. В. Грубэ), існавала да 1932 года.

1959 год — пастанова Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР паслака Новастаробінска, што ўзнік у сувязі з будаўніцтвам Старобінскага калійнага камбіната, ператвораны ў рабочы пасёлак Салігорск.

1899 год — 120 гадоў таму вынаходнік з Мінесоты Альберт Маршал запатэнтаваў халадзільнік. Халадзільныя канструкцыі існавалі і раней. У асноўным яны дзейнічалі за кошт звычайнага лёду. Першыя дамашнія халадзільнікі спажывалі шмат дроў, вугалю і газы. У 1911 годзе фірма «Джэнерал электрык» наладзіла выпуск халадзільнікаў больш-менш сучаснага тыпу: халадзільная машына змяшчалася ў кухоннай шафе.

«Форд». Іх называлі «хатняя фабрыка холду». У СССР першыя халадзільнікі былі створаны ў 1937 годзе на Харкаўскім трактарным заводзе.

1900 год — у Брукліне (ЗША) пачаўся першы матч за Кубак Міжнароднай федэрацыі лаўн-тэніса. У якасці ўзнагароды пераможца атрымаў сярэбны кубак, ажывараны арганізатарам першага матча студэнтам Гарвардскага ўніверсітэта Дуайтам Дэвісам. Спартыўцы ў далейшым сталі называцца камандным першынствам за Кубак Дэвіса, ці проста Кубак Дэвіса, і сёння гэта найбуйнейшыя і самыя прэстыжныя міжнародныя камандныя спаборніцтвы ў мужчынскім тэнісе.

1945 год — у адпаведнасць з рашэннямі Крымскай і Патсдамскай канферэнцыі і пасля адмовы Японіі выканаць патрабаванні саюзнікаў СССР па антыфашысцкай кааліцыі аб безумоўнай капітуляцыі Савецкага Саюза абвясціў вайну імперыялістычнай Японіі.

УСМІХНЕМСЯ

Авіярыс.

— Паважаныя пасажыры, нашы пілоты глыбока абураныя тым, што ім ніхто не пляскае ў далоні пры пасадцы, таму наш самалёт будзе ўзлятаць і садзіцца, пакуль вы не навучыцеся добрым манерам.

Сёння мне прапанавалі незабыўную ноч з 21-гадо-

вай дзясучынай. У абмен я павінен быў прарэкламаваць нейкі сродак для чысткі ваннага пакоя.

Вядома ж, я адмовіўся, таму што я чалавек з высокімі маральнымі стандартамі і велізарнай сілай волі. Такой жа моцнай, як «Аякс» — супермоцны сродак для чысткі ваннага пакоя. Цяпер і з вадарам лімона або ванілі!

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЕГІСТРАЦЫЯНЫ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА. ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: В. АНУФРЫЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. ДРЫНДЖОЎКІН (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВЕНА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯЧУК, Н. РАСОЛКА, С. РАСОЛКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕПЛЯШ.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТАЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыватны — 287 19 19 (тэл.факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, маршэўны — 337 44 04, бухгалтэры: 287 18 81.

Аўтары аўтыбіяграфічных матэрыялаў і іншых артыкулаў за паўгоддзямі публікацыі ў газеце маюць права на імя і прозвішча. Іх меркаванні не з'яўляюцца меркаваннямі рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адхіляе і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviazda.by>;

e-mail: info@zviazda.by, zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрасаваная ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасць, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 2786. Нумар папісанні ў 1930

7 жніўня 2019 года.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12